

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

เจ้าพระยาพระคลัง(หน). 2515. สามก๊กฉบับเจ้าพระยาพระคลัง(หน). ชนบุรี: ศิลปาบรรณาการ.

ซ่งกั๋ง. 2514. เล่มที่ 1-3. พิมพ์ครั้งที่ 1. ชุดพงศาวดารจีน. พระนคร: องค์การค้าของคุรุสภา.

ประพิณ มโนมัยวิบูลย์. 2509. สามก๊ก: การศึกษาเปรียบเทียบ. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ประพิณ มโนมัยวิบูลย์. 2541. ไวยากรณ์จีนกลาง. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมเด็จพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์. 2514. ซ่งกั๋ง. ชนบุรี: ศิลปาบรรณาการ.

ภาษาจีน

Chén, Xiánchún 陳賢純. 1999. Zhōngguó wénhuà de diǎnxíng rénwù shìjiàn 中國文化中的典型人物事件. (เรื่องราวของแบบฉบับบุคคลในวัฒนธรรมจีน), Běijīng: Běijīng Yǔyán Wénhuà Dàxué Chūbǎnshè.

Chén, Xīn 陳新. 1993. Qiányán 前言. (คำนำ) In Shī, Nà'ān and Luó, Guànzōng 施耐庵和羅貫中, Shuǐhǔ zhuàn 水滸傳 (สยหู่จ้วน), p.4. Jiāngsū: Jiāngsū Gǔjí Chūbǎnshè.

Chén, Zhōngfán 陳中凡. 1954. Shìlùn Shuǐhǔ Zhuànde zhùzhě jí qí chuàngzuòde shí dai 試論水滸的著者及其創作的時代. (วิจัยเรื่องผู้ประพันธ์สยหู่จ้วนและยุคสมัยในการประพันธ์) In Zuòjiā Chūbǎnshè Biānjíbù 作家出版社編輯部, Shuǐhǔ Yánjiū Lùnwénjí 水滸研究論文集 (รวมบทวิจัยเรื่องสยหู่), p. 111. Běijīng: Zuòjiā Chūbǎnshè.

Cíhǎi Biānjí Wěiyuánhuì 辭海編輯委員會. 1972. Cíhǎi 辭海. (ฉือห่าย) Vol.1-2. Xiānggǎng: Zhōnghuá Shūjú Xiānggǎng fēnjú.

Hé, Mǎnzǐ 荷滿子. 1993. Shuǐhǔ Gǎishuō 水滸概說. (เล่าเรื่องสยหู่โดยสังเขป)¹ ed. Shànghǎi: Shànghǎi Gǔjí Chūbǎnshè.

- Hú, shì 胡適. 1926. Shuǐhǔ Zhuàn kǎozhèng (水滸傳) 考証. (การศึกษาถกกันควาเรื่อง
สยหู่จ้วน) In Zhú, Qīng 竺青, Míngjiā Jiědú Shuǐhǔ Zhuàn 名家解讀水滸傳
(อรรถาธิบายสยหู่จ้วนโดยผู้เชี่ยวชาญ), p. 42. Jǐnán: Shāndōng Rénmín Chū
bǎnshè.
- Hú, zú'ān 胡竹安. 1989. Shuǐhǔ Cídiǎn 水滸詞典. (พจนานุกรมสยหู่) 4th ed. Shànghǎi:
Shànghǎi Císhū Chūbǎnshè.
- Lǐ, Fǎbái and Liú, Jìngfú 李法白和劉鏡芙. 1989. Shuǐhǔ Yǔcí Cídiǎn 水滸語詞詞典.
(พจนานุกรมคำศัพท์และวลีในสยหู่) 1st ed. Shànghǎi: Shànghǎi Císhū Chūbǎnshè.
- Mèng, Qīngyuán 孟慶元. 1994. Shuǐhǔ 水滸. (สยหู่) 2nd ed. Běijīng: Hǎiyuán Chū
bǎnshè.
- Níng, Jiáyǔ 寧稼雨. 1997. Shuǐhǔ Qùtán yú Suǒjiě 水滸趣談與索解. (สนทนา
สบายๆและคลายปมเรื่องสยหู่) 1st ed. Shěnyáng: Chūnfēng Yìshù Chūbǎnshè.
- Qiū, Zhènshēng 丘振聲. 1992. Shuǐhǔ Zhuàn Zònghéng Tán 水滸傳縱橫談.
(สนทนาเรื่องสยหู่จ้วน) 1st ed. Nánmíng: Guǎngxī Chūbǎnshè.
- Rèn, Dàhuì 任大惠. 1998. Shuǐhǔ Dàguān 水滸大觀. (ปริทัศน์สยหู่) 1st ed. Shànghǎi:
Shànghǎi Gǔjí Chūbǎnshè.
- Shāngwù Yìnshūguǎn Biānshěnbù 商務印書館編纂部. 1965. Cíyuán 辭源. (พจนานุกรม
ฉือเหยวียน) Táiběi: Táiwān Shāngwù Yìnshū Guǎn.
- Shī, Nàian and Luó, Guànzōng 施耐庵和羅貫中. 1993. Shuǐhǔ Zhuàn 水滸傳. (สยหู่
จ้วน) Běijīng: Rénmín Wénxué Chūbǎnshè.
- Shī, Nàian and Luó, Guànzōng 施耐庵和羅貫中. 1994. Shuǐhǔ Quán Zhuàn 水滸全傳.
(สยหู่จ้วนฉบับสมบูรณ์) Zhèjiāng: Zhèjiāng Wényì Chūbǎnshè.
- Shī, Zhèngkāng and Shī, Huìkāng 施正康和施惠康. 1996. Shuǐhǔ Zònghéng Tán
水滸縱橫談. (สนทนาเรื่องราวสยหู่) Shànghǎi: Xuélin Chūbǎnshè.
- Shuāng Yì 雙異. 1975. Liángshān yú Liángshān Yīngxióng 梁山與梁山英雄. (เขา
เหลียงชานและวีรบุรุษเขาเหลียงชาน) Xiānggǎng: Wányuán Túshūgōngsī Chū
bǎnshè.
- Táng, DéYáng 唐得陽. 1993. Zhōngguó Wénhuàde yuánliú 中國文化的源流. (ปง
เกิดวัฒนธรรมจีน) 2nd ed. Jǐnán: Shāndōng Rénmín Chūbǎnshè.
- Yán, Dùnì 嚴敦易. 1957. Shuǐhǔ Zhuàn de Yǎnbìan 水滸傳的演變. (วิวัฒนาการของ
เรื่องสยหู่จ้วน) Běijīng: Zuòjiā Chūbǎnshè.

- Yán, Kūnyáng 顏崑陽. 1982. Shuǐhǔ Yīngxióng Pǔ 水滸英雄譜. (เรื่องราววีรบุรุษสุยหู่)
 Táiběi: Gùxiāng Chūbǎnshè.
- Zhāng, Běihǎi 張北海. 1993. Yuǎndōng Guóyǔ Cídiǎn 遠東國語辭典. (พจนานุกรม
 ภาษาจีนกลางของเหยวี่ยนตง) Táiběi: Yuǎndōng Túshū Gōngsī.
- Zhāng, Mòshēng 張默生. 1953. Tántan Shuǐhǔ 談談水滸. (สนทนาเรื่องสุยหู่)
 In Zuòjiā Chūbǎnshè Biānjíbù 作家出版社編輯部, Shuǐhǔ Yánjiū Lùnwenjí
水滸研究論文集 (รวมบทความวิจัยเรื่องสุยหู่), pp. 46-47. Běijīng: Zuòjiā Chūbǎnshè.
- Zhōngguó Shèhuì Kēxuéyuàn Yǔyán Yánjiūsuǒ Cídiǎn Biānjìshì 中國社會科學院語言
 研究所詞典編輯室. 1995. Xiàndài Hànyǔ Cídiǎn 現代漢語詞典. (พจนานุกรมภาษาจีนปัจจุบัน) 2nd ed. Běijīng: Shāngwù Yìnsūguǎn.

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

เนื้อเรื่องย่อ อยู่ขงสิบตอน

อยู่ขงเป็นชาวอำเภอชิงเหอ เนื่องจากคิมสุราวิวาทพลังมือดีชายผู้หนึ่งสลับแล้วสำคัญว่าชายผู้นั้นตาย จึงหนีจากบ้านมาพักอาศัยที่บ้านของขุนนางที่ชื่อว่าไฉจิ้น อยู่ขงซึ่งมีนิสัยชอบเสพสุรามักอาละวาดทำร้ายผู้อื่น ทำให้คนในจวนรวมทั้งไฉจิ้นไม่ชอบหน้าอยู่ขงเท่าใดนัก ต่อมาอยู่ขงป่วยเป็นไข้ป่า นอนรักษาตัวอยู่ ช่งเจียงซึ่งมาอาศัยอยู่ที่บ้านไฉจิ้นเช่นเดียวกันจึงได้พบกับอยู่ขง ช่งเจียงเห็นว่าอยู่ขงมีลักษณะสง่าผ่าเผยก็ให้ความเอาใจใส่อยู่ขง ส่วนอยู่ขงก็รู้สึกเคารพนับถือช่งเจียง ต่อมาอยู่ขงจะขอลากลับไปหาพี่ชายที่อำเภอชิงเหอ ช่งเจียงและช่งซิงน้องชายจึงตามออกมาส่ง ทั้งสามแวะดื่มน้ำชาที่ร้านสุราข้างทาง ช่งเจียงมอบเงินติดตัวให้อยู่ขงเอาไว้ใช้สอย อยู่ขงซาบซึ้งในน้ำใจของช่งเจียง ทั้งสองสาบานเป็นพี่น้องกัน

ระหว่างเดินทางอยู่ขงแวะพักดื่มสุรา ณ โรงสุราที่มีช่งป๊กไว้ที่หน้าร้านว่า "สามชามไม่ข้ามเนิน" เมื่ออยู่ขงดื่มสุราสิ้นสามชามแล้วจึงขอให้รินสุราเพิ่ม แต่เจ้าของร้านไม่ยอมทำตาม อยู่ขงจึงพาลเอะอะโวยวายหาว่า เจ้าของร้านดูถูกว่าตนไม่มีเงินจ่าย เจ้าของร้านจึงต้องรินสุราให้อยู่ขงดื่ม พร้อมอธิบายสรรพคุณว่าสุราที่นี่ ใครดื่มเกินสามชามก็ล้มพับเดินทางขึ้นเนินไม่ได้ อยู่ขงไม่เชื่อจะดื่มเท่าเดียว เจ้าของร้านจำใจรินสุราให้อยู่ขงดื่มทั้งสิ้นถึงสิบแปดชาม เมื่ออยู่ขงจะออกเดินทาง เจ้าของร้านจึงเตือนว่าเนินข้างหน้ามีเสือร้าย เวลานี้ค่ำแล้วให้พักแรมที่ร้านก่อน รอเดินทางพร้อมผู้อื่นตอนเช้า อยู่ขงก็หาเชื่อไม่

อยู่ขงออกเดินทางต่อในค่านั้น พบป้ายประกาศทางการที่ศาลเจ้าร้าง ซึ่งแจ้งว่าเนินข้างหน้ามีเสือ อยู่ขงจึงรู้ว่าที่เจ้าของร้านเตือนนั้นเป็นเรื่องจริง แต่ทว่าหากตนเดินทางกลับไปจะไม่เป็นชายชาติตรี จึงมุ่งเดินทางต่อไป เมื่อฟ้ามืดอยู่ขงหาที่พักผ่อนในป่า เวลานั้นเองปรากฏเสือร้ายออกมาจากพุ่มไม้ อยู่ขงด้วยฤทธิ์สุราสิบแปดชามทำให้เกิดความกล้า ต่อสู้กับเสือร้าย จนในที่สุดสามารถใช้มีดเปล่าฆ่าเสือตาย นายพรานซึ่งออกมาล่าเสือเมื่อเห็นอยู่ขงฆ่าเสือตาย ต่างก็ยินดี พาอยู่ขงมาที่อำเภอหยางกู่ นายอำเภอจึงมอบรางวัลให้อยู่ขง อยู่ขงหารับไม่ นำมาแจกจ่ายให้บรรดาพราน นายอำเภอชื่นชมในความสามารถและความมีน้ำใจของอยู่ขง จึงแต่งตั้งให้เขาเป็นหัวหน้ากอง

วันหนึ่งอยู่ขงกำลังเดินตรวจตราอยู่ในอำเภอหยางกู่ได้พบกับอู่ต้า พี่ชายซึ่งเร่ขายขนมอบเบี๊ยะนั่งตามถนน อู่ต้าจึงพาอยู่ขงมาที่บ้านเพื่อพบกับนางพานจินเหลียนภรรยา

นางพานจินเหลียนซึ่งมีหน้าตางดงามเห็นอุ๋ซงก็รักใคร่ จึงบอกให้อุ๋ซงมาพักอยู่กับตนและอยู่ตำ เมื่ออุ๋ซงย้ายมาอาศัยอยู่กับพี่ชาย นางพานจินเหลียนก็พยายามเอาใจอุ๋ซง เมื่อนางพยายามปรนนิบัติอุ๋ซงจนออกนอกหน้า อุ๋ซงจึงโกรธและย้ายออกไป ต่อมาอุ๋ซงรับคำสั่งให้เดินทางเพื่อคุมขบวนสมบัติของนายอำเภอไปเมืองหลวงเป็นเวลาสองเดือน อุ๋ซงจึงมาร่ำลาและพูดจากำชับอยู่ตำ ให้ระมัดระวังตัว อย่ามีปากเสียงกับผู้ใด ถ้าชายก็ให้กลับมาแต่ตัว และบอกนางพานจินเหลียนให้ดูแลบ้านให้ดี

อุ๋ซงออกเดินทางไปไม่นาน ก็มีเรื่องเกิดขึ้น นางพานจินเหลียนทำไม้ไผ่คล้องม่านตกลงไปติดตู้ศิระของซีเหมินซิง ซีเหมินซิงเห็นนางมีหน้าตางดงามจึงเกิดความรักใคร่ ยายหวางซึ่งเปิดร้านขายชาอยู่ข้างบ้านเห็นเข้า จึงวางแผนหลอกล่อให้ทั้งสองคบชู้กัน โดยทำทีขอให้นางพานจินเหลียนมาเย็บชุดที่ตัดเตรียมไว้ก่อนตายให้ตนที่ร้าน แล้วให้ซีเหมินซิงมาพบนาง ทั้งสองเป็นชู้กันตามแผนของยายหวาง คงในอำเภอที่นั่นต่างก็รู้เรื่องที่ทั้งสองเป็นชู้กันยกเว้นอยู่ตำ แต่อยู่มาวันหนึ่งอยู่ตำก็รู้เรื่องจนได้ เจ้ายี่วันเด็กชายผลไม้ซึ่งต้องการแก้แค้นที่ยายหวางมิให้ตนไปขายผลไม้ให้ซีเหมินซิงในร้านชาได้นำเรื่องราวนี้ไปบอกอยู่ตำเพียงเพื่อแก้แค้นยายหวาง แต่ทว่าเรื่องราวกลับเลวร้าย อยู่ตำไม่เพียงจับชู้มิได้ แต่ยังถูกซีเหมินซิงทำร้ายจนอาการปางตาย นางพานจินเหลียนก็มีได้สนใจดูแลพยาบาลอยู่ตำ ทุกวันก็ยังไปหาซีเหมินซิงที่ร้านชายายหวาง

อยู่ตำทนไม่ได้จึงขู่นางว่าหากนางมาดูแลตนให้หาย ก็จะไม่เล่าเรื่องที่เกิดขึ้นให้อุ๋ซงฟัง นางพานจินเหลียนตกใจกลัว นำเรื่องนี้ไปปรึกษายายหวางและซีเหมินซิง ยายหวางวางแผนให้พานจินเหลียนกรอกสารหนูสังหารอยู่ตำ ส่วนซีเหมินซิงให้ใช้อำนาจและเงินติดสินบนข้าราชการมิให้สืบสาวราวเรื่อง ยายหวางเรียกเหอจิวฉู่มาบรรจุกศพ แต่ก่อนที่เหอจิวฉู่จะมาถึง ซีเหมินซิงก็คอยดักพบเพื่อมอบเงินให้โดยไม่บอกสาเหตุ เหอจิวฉู่เริ่มเกิดความสงสัย เมื่อเห็นลักษณะศพอยู่ตำจึงรู้ชัดว่า การตายของอยู่ตำมีเลศนัย จึงแสวงเป็นลม เมื่อมาถึงบ้าน เหอจิวฉู่จึงปรึกษากับภรรยาถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้น ภรรยาแนะนำให้เก็บหลักฐานการตายของอยู่ตำและเงินสินบนของซีเหมินซิงเอาไว้ เมื่ออุ๋ซงกลับมาถามความ ในวันเผาศพอยู่ตำ เหอจิวฉู่ทำที่ไปร่วมงานโดยแอบเก็บเศษกระดูกของอยู่ตำไว้

เมื่ออุ๋ซงกลับจากเมืองหลวงทราบพี่ชายตนตายก็เกิดความสงสัย สอบถามพี่สะใภ้ก็ได้ความว่าอยู่ตำเจ็บหัวใจตาย คืนนั้นอยู่ตำมาเข้าฝันอุ๋ซงบอกที่ตนตายอย่างไร ทรมาณ อุ๋ซงพยายามสืบสาวเรื่องโดยถามความจากเหอจิวฉู่และเจ้ายี่วัน อุ๋ซงนำหลักฐานและพยานไปยื่นฟ้องแต่พนักงานต่างได้รับสินบนจากซีเหมินซิงจึงไม่รับฟ้อง อุ๋ซงจึงจัดงานเลี้ยงเพื่อนบ้านทั้งสี่รวมทั้งยายหวาง โดยอ้างว่าเลี้ยงขอบคุณที่ช่วยงานศพพี่ชาย ในงานเลี้ยงนั้นอุ๋ซงคาดคั้นความจริงจากพานจินเหลียนพี่สะใภ้และยายหวาง ด้วย

ความแค้นอุ้งงัดตีระพีสะไก้ และควักหัวเจนางมาเช่นไหว้ดวงวิญญาณพี่ชาย จากนั้นออกไปหาซีเหมินซิงเพื่อแก้แค้น ซีเหมินซิงไม่สามารถสู้กำลังของอุ้งงัดได้ ถูกอุ้งงัดตีระพีสะ

จากความผิดที่สังหารคนตาย อุ้งงัดถูกส่งตัวไปจำคุกที่เมืองตงมิง ซึ่งตัดสินให้เนรเทศอุ้งงัดไปที่แคว้นเม็ง ระหว่างที่เดินทางไปแคว้นเม็งพร้อมกับผู้คุมทั้งสอง ได้พาคีมสุราที่ร้านสุราบนเนินเลขสิบ ได้พบนางยักษ์ชุนเออร์หญิงเจ้าของร้าน อุ้งงัดสังเกตเห็นว่าท่าทางของนางยักษ์ไม่น่าไว้วางใจ จึงระมัดระวังตนตลอดเวลาและพูดจาหยอกล้อให้นางโกรธ เมื่อนางยักษ์โกรธจึงนำสุรามาเบี้อมาให้ทั้งสามดื่ม ผู้คุมทั้งสองสลบโดยไม่รู้ตัว ส่วนอุ้งงัดทำที่ว่าดื่มสุราสลบ นางยักษ์จะนำตัวอุ้งงัดไปฆ่าแหละเพื่อทำเป็นไส้หมาเอนก แต่ถูกอุ้งงัดจับตัวนางไว้ พอดีจางซิงสามีของนางกลับเข้ามาในบ้าน ทั้งสามพูดจาทำความเข้าใจกัน อุ้งงัดและจางซิงสาบานเป็นพี่น้องกัน

อุ้งงัดเดินทางมาถึงแคว้นเม็งเพื่อรับโทษ แต่กลับได้รับแต่ความสะดวกสบาย อุ้งงัดสืบถามพนักงานจนทราบว่าชื่อเอิน บุตรชายผู้คุมค่ายสั่งให้ดูแลอุ้งงัด เมื่ออุ้งงัดพบกับชื่อเอิน ชื่อเอินจึงเล่าความของตนให้ฟังว่า ถูกทวารบาลเจียงไซ้กำลังแย่งชิงป่าสุขสันต์ที่ทางค้าขายของตนไป อุ้งงัดจึงช่วยเหลือจนเอาชนะทวารบาลเจียงไซ้ชิงป่าสุขสันต์กลับคืนมาให้ชื่อเอิน

ทวารบาลเจียงแค้นอุ้งงัด จึงขอความช่วยเหลือจากผู้คุมจางผู้มีอิทธิพลในเมืองนั้นให้ทำที่รับอุ้งงัดไปอยู่ด้วย อุ้งงัดเมื่ออยู่กับผู้คุมจางได้รับความสะดวกสบาย วันหนึ่งผู้คุมจางบอกยกนางอวีหลานสาวไซ้ให้เป็นภรรยาอุ้งงัด อุ้งงัดเชื่อนิทินใจว่าผู้คุมจางเอ็นดูตนคินนั้น อุ้งงัดไต่ถามนางอวีหลานร้องว่ามีใจจึงออกไปช่วยจับโจร แต่เรื่องราวกลับตาลปัตรโจรที่นางร้องให้จับก็คืออุ้งงัดนั่นเอง อุ้งงัดต้องโทษอีกครั้งและถูกตัดสินเนรเทศ ระหว่างเดินทางก็ถูกผู้คุมพยายามฆ่า แต่อุ้งงัดก็สามารถเอาชนะได้และทราบว่า เรื่องราวทั้งหมดเป็นแผนแก้แค้นของทวารบาลเจียง

อุ้งงัดกลับมาในเมืองอีกครั้ง สังหารทวารบาลเจียงและครอบครัวของผู้คุมจางรวมทั้งคนรับใช้ตายทั้งสิ้นสิบห้าศพ พร้อมใช้เลือดเขียนประกาศว่า ตนเป็นผู้สังหาร และหนีออกจากเมือง ระหว่างทางร่างกายเหนื่อยอ่อนนอนพักที่ศาลเจ้าร้าง แต่ถูกคนจับตัวไปเพื่อฆ่าแหละทำไส้หมาเอนก แต่แล้วจางซิงก็มาพบเข้า รู้ว่าคนที่ลูกน้องตนจับมาคืออุ้งงัด จางซิงและนางยักษ์สองสามีภรรยาขอให้อุ้งงัดพักที่ร้านตนก่อน ต่อมาจึงแนะนำให้

อุ๋ซงออกเดินทางไปพักกับหลวงจีนหลู่จื่อเซินและหยางจื่อที่เขาเอ๋อร์หลง ก่อนออกเดินทางนางยักษ์แนะนำให้อุ๋ซงปลอมตัวเป็นพระศตงค์เพื่ออำพรางตัว

ระหว่างเดินทางไปเขาเอ๋อร์หลง อุ๋ซงได้สังหารนักพรตชั่วเพื่อช่วยเหลือหญิงชาวบ้านผู้หนึ่งไว้ และออกเดินทางต่อ แต่ด้วยนิสัยชอบดื่มสุราของอุ๋ซง จึงก่อเรื่องที่ร้านสุรา ทำร้ายข่งเสียง แล้วดื่มสุราเมามาย นอนสลบอยู่ข้างลำธาร ข่งเสียงโกรธแค้นอุ๋ซงจึงให้คนจับตัวอุ๋ซงมา อุ๋ซงนอนสลบไม่รู้ตัวจึงถูกจับตัวมาอย่างง่ายดาย ขณะที่อุ๋ซงถูกเขียน ข่งเจียงซึ่งอาศัยอยู่ที่บ้านของผู้เฒ่าข่ง และเป็นครูสอนเพลงยุทธ์ให้ข่งหมิงและข่งเสียงสองพี่น้อง ได้ยินเสียงเอะอะจึงออกมาดู เมื่อเห็นอุ๋ซง จึงร้องบอกว่านี่คืออุ๋ซงน้องร่วมสถาบันของคุณ ข่งหมิงและข่งเสียงจึงรีบปล่อยตัวอุ๋ซงและรีบมาคารวะ อุ๋ซงอาศัยอยู่ที่บ้านผู้เฒ่าข่งไม่นาน ก็ขอลาเพื่อออกเดินทางต่อไปที่เขาเอ๋อร์หลงเข้าพบกับหลู่จื่อเซินและหยางจื่อ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อความภาษาจีนจากเรื่องสุยหู่จวันที่ยกมาเปรียบเทียบในบทที่ 3

3.1 ความแตกต่างกันของเนื้อความ

ตัวอย่างที่ 1

今欲正要回鄉去尋哥哥，不想染患瘧疾。

ตัวอย่างที่ 2

宋江道：“賢弟不必多慮。你若推卻，我便不讓你做兄弟。”

ตัวอย่างที่ 3

望見前面有一個酒店，挑著一面招旗在門前

ตัวอย่างที่ 4

不如就我此間歇了，等明日慢慢湊的三二十人，一齊好過崗子。”

ตัวอย่างที่ 5

“陽谷縣示：為這景陽崗上新有一隻大蟲，近來傷害人命。見今杖限各鄉里正並獵戶人等，打捕未獲。……”

ตัวอย่างที่ 6

那大蟲氣都沒了，武松再尋思道：“我就地拖得這死大蟲下崗子去。”就血泊裡雙手來捉時，哪裡捉得動？原來使盡了氣力，手腳都疏軟了，動彈不得。

ตัวอย่างที่ 7

不是那等敗壞風俗沒人倫的豬狗！嫂嫂休要這般不識廉恥，為此等的勾當。

ตัวอย่างที่ 8

武大道：“我的兄弟不是這等人，從來老實。……”

ตัวอย่างที่ 9

卻被這間壁的王婆見了。那婆子正在茶局子裡水帘底下看見了，笑道：“兀誰教大官人打這屋檐透透，打得正好！”

ตัวอย่างที่ 10

那婦人道：“干娘不必，將過來做不得？”王婆道：“便是老身也要看娘子做生活則個，又怕家裡沒人看門前。”

ตัวอย่างที่ 11

那婆子見了是武大來，急待要攔擋時，卻被這小猴子死命頂住，哪裡肯放。

ตัวอย่างที่ 12

若他便出去埋葬了，也不妨；若是他便要出去燒他時，必有踉蹌。你到臨時，只做去送喪，張人眼錯，拿了兩塊骨頭，和這十兩銀子收著。

ตัวอย่างที่ 13

武松撲翻身便拜道：“哥哥陰魂不遠！你在世時軟弱，今日死後不見分明。你若是負屈銜冤，被人害了，托夢與我，兄弟替你做主報仇！”把酒澆奠了，燒化冥用紙錢，武松放聲大哭，哭得那兩邊鄰舍無不淒愴。

ตัวอย่างที่ 14

武松聽了這話，自家肚裡尋思道：“這婦人不懷好意了，你看我且先要他！”

ตัวอย่างที่ 15

母夜叉孫二娘道：“本是不肯下手，一者見伯伯包裹沉重，二乃怪伯伯說起風話，因此一時起意。”

ตัวอย่างที่ 16

多時，只見施恩從裡面跑將出來，看著武松便拜。武松慌忙答禮，說道：“小人是個治下的囚徒，自來未曾拜識尊顏，前日又蒙救了一頓大棒，今又蒙每日好酒好食相待，甚是不當。又沒半點兒遺。正是無功受祿，寢食不安。”

ตัวอย่างที่ 17

不期今被蔣門神倚勢豪強，公然奪了這個去處，非義士英雄，不能報仇雪恨。義士不棄愚男，滿飲此杯，受愚男四拜，拜為長兄，以表恭敬之心。”

ตัวอย่างที่ 18

武松道：“第一件，要你便離了快活林回鄉去，將一應家火什物，隨即交還原主金眼彪施恩。誰教你強奪他的？”蔣門神慌忙應道：“依得，依得！”武松道：“第二件，我如今饒了你起來，你便去央請快活林為頭為腦的英雄、豪傑，都來與施恩陪話。”蔣門神道：“小人也依得。”武松道：“第三件，你從今日交割還了，便要你離了這快活林，連夜回鄉去，不許你在孟州住。在這裡不回去時，我見一遍打你一遍，我見十遍打十遍。輕則打你半死，重則結果了你命！你依得麼？”

ตัวอย่างที่ 19

割下一片衣襟來，蘸著血，去白粉壁上大寫下八字道：“殺人者，打虎武松也！”

3.2 ฉบับภาษาไทยแปลสรุปความจากต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 1

三個離了柴進東莊，行了五七里路。武松作別道：“尊兄，遠了，請回。柴大官人必然專望。”宋江道：“何妨再送幾步。”路上說些閑話，不覺又過了三二里。武松挽住宋江道：“尊兄不必遠送，常言道，送君千里，終須一別。”宋江指著道：“容我再行幾步。兀那官道上有個小酒店，我們吃三鐘了作別。”三個來到酒店裡，宋江上首坐了，武松倚了梢棒，下席坐了，宋清橫頭坐定。便叫酒保打酒來，且買些盤饌果品菜蔬之類，都搬來擺在桌子上。三個人飲了幾杯，看看紅日平西，武松便道：“天色將晚，哥哥不棄武二時，就此受武二四拜，拜為義兄。”宋江大喜。武松納頭拜了四拜。

ตัวอย่างที่ 2

武松在路上行了幾日，來到陽谷縣地面。此去離縣治還遠。當日的午時分，走得肚中饑渴，望見前面有一個酒店，挑著一面招旗在門前。

ตัวอย่างที่ 3

武松敲著桌子叫道：“主人家，怎的不來篩酒？”酒家道：“客官要肉便添來。”武松道：“我也要酒，也再切些肉來。”酒家道：“肉便切來，添與客官吃，酒卻不添了。”武松道：“卻又作怪。”便問主人家道：“你如何不肯賣酒與我吃？”酒家道：“客官！你須見我門前招旗，上面明明寫道‘三碗不過崗’。”武松道：“怎地喚做三碗不過崗？”酒家道：“俺家的酒，雖是村酒，卻比老酒的滋味。但凡客人來我店中吃了三碗的，便醉了，過不得前面的山崗去。因此喚做‘三碗不過崗’。若是過往客人到此，只吃三碗，更不再問。”武松笑道：“原來恁地。我卻吃了三碗，如何不醉？”酒家道：“我這酒叫做‘透瓶香’，又喚做‘出門倒’。初入口時，醇釀好吃，少刻時便倒。”武松道：“休要胡說。沒地不還你錢，再篩三碗來我吃。”酒家見武松全然不動，又篩三碗。武松吃道：“端的好酒！主人家，我吃一碗，還你一碗錢，只顧篩來。”酒家道：“客官休只管要飲，這酒端的要醉倒人，沒藥醫。”武松道：“休得胡鳥說！便是你使蒙汗藥在裡面，我也有鼻子。”店家被他發話不過，一連又篩了三碗。武松道：“肉便再把二斤來吃。”酒家又切了二斤熟牛肉，再篩了三碗酒。武松吃得口滑，只顧要吃，去身邊取出些碎銀子，叫道：“主人家，你且來看我銀子，還你酒肉錢夠麼？”酒家看了道：“有餘，還有些貼錢與你。”武松道：“不要你貼錢，只將酒來篩。”酒家道：“客官

，你要吃酒時，還有五六碗酒哩，只怕你吃不的了。”武松道：“就有五六碗多時，你盡數篩將來。”酒家道：“你這條長漢，倘或醉倒了時，怎扶的你住？”武松答道：“要你扶不算好漢。”酒家那裡肯將酒來篩。武松焦躁道：“我又不白吃你的，休要引老爹性發，通教你屋裡粉碎，把你這鳥店子倒轉來！”酒家道：“這廝醉了，休惹他。”再篩了六碗酒與武松吃了，前後共吃了十五碗。綽了梢棒，立起身來道：“我卻又不曾醉。”走出門前來，笑道：“卻不說‘三碗不過崗！’”手提梢棒便走。

ตัวอย่างที่ 4

武松見大蟲撲來，只一閃，閃在大蟲背後。那大蟲背後看人最難，便把前爪搭在地下，把腰膀一掀，掀將起來。武松只一躲，躲在一邊。大蟲見掀他不著，吼一聲，卻似半天裡起個霹靂，振得那山崗也動。把這鐵棒也似虎尾倒豎起來，只一剪。武松卻又閃在一邊。原來那大蟲拿人，只是一撲，一掀，一剪，三般捉不著時，氣性先自沒了一半。那大蟲又剪不著，再吼了一聲，又兜兜將回來。武松見那大蟲復翻身回來，雙手輪起梢棒，盡平生氣力，只一棒，從半空劈將下來。只聽得一聲響，簌簌地將那樹連枝帶葉劈臉打將下來。定睛看時，一棒劈不著大蟲。原來慌了，正打在枯樹上，把那條梢棒折做兩截，只拿得一半在手裡。那大蟲咆哮，性發起來，翻身又只一撲，撲將來。武松又只一跳，卻退了十步遠。那大蟲卻好把兩隻前爪搭在武松面前。武松將半截棒丟在一邊，兩隻手就勢把大蟲頂花皮朶搭地揪住，一按按將下來。那隻大蟲急要掙扎，早沒了氣力。被武松盡氣力納定，那裡肯放半點兒鬆寬。武松把隻腳望大蟲面門上，眼睛裡只顧亂踢。那大蟲咆哮起來，把身底下扒起兩堆黃泥，做了一個土坑。武松把那大蟲嘴直按下黃泥坑裡去。那大蟲吃武松奈何得沒了些氣力。武松把左手緊緊地揪住頂花皮，偷出右手來，提起鐵錘般大小拳頭，盡平生之力，只顧打，打得五七十拳，那大蟲眼裡、口裡、鼻子裡、耳朵裡都迸出鮮血來。那武松盡平昔神威，仗胸中武藝，半歇兒把大蟲打做一堆，卻似躺著一個錦布袋。

當下景陽崗上那隻猛虎，被武松沒頓飯之間，一頓拳腳打得那大蟲動彈不得，使得口裡兀自氣喘。武松放了手，來松樹邊尋那打折的棒撻，拿在手裡，只怕大蟲不死，把棒撻又打了一回。那大蟲氣都沒了。

ตัวอย่างที่ 5

眾人見了大喜，先叫一個去報知本縣里正，並該管上戶。這裡五七個鄉夫，自把大蟲縛了，抬下崗子來。到得嶺下，早有七八十人都哄將來，先把死大蟲抬在前面；將一乘兜轎，抬了武松，徑投本處一個上戶家來。那上戶里正都在莊前迎接。把這夫號號抬到草廳上。卻有本鄉上戶、本鄉獵戶三二十人，都來相探武松。眾人問道：“壯士高姓大名？貴鄉何處？”武松道：“小人是此間鄆郡清河縣人氏，姓武名松，排行第二。因從滄州

回鄉來，昨晚在崗子那邊酒店吃得太醉了，上崗子來，正撞見這畜牲。”把那打虎的身分奉腳，細說了一遍。眾上戶道：“真乃英雄好漢！”眾獵戶先把野味將來與武松把杯。武松因打大蟲困乏了，要睡。大戶便教莊客打並客房，且教武松歇息。到天明，上戶先使人去縣裡報知，一而合具虎床，安排端正，迎送縣裡去。

天明，武松起來洗漱，眾多上戶牽一腔羊，挑一擔酒，都在廳前伺候。武松穿了衣裳，整頓巾幘，出到前面，與眾人相見。眾上戶把盞說道：“被這個畜牲正不知害了多少人性命，連累獵戶吃了幾頓限棒。今日幸得壯士來到，除了這個大害，第一鄉中人民有福，第二客侶通行，實出壯士之賜。”武松謝道：“非小子之能，托賴眾長上福蔭。”眾人都來作賀。吃了一早晨酒食。抬出大蟲，放在虎床上。眾鄉村上戶都把鞍匹花紅米掛與武松。武松有些行李包裹，寄在莊上，一齊都出莊門前來。早有陽谷縣知縣相公使人來接武松，都相見了。叫四個莊客，將乘涼轎來抬了武松，把那大蟲扛在前面，掛著花紅鞍匹，迎到陽谷縣裡來。

那陽谷縣人民聽得說一個壯士打死了景陽崗上大蟲，迎喝將來，盡皆出來看。哄動了那個縣治。武松在轎上看時，只見並肩垂背，鬮鬮穰穰，屯街塞巷，都來看迎大蟲。到縣前衙門口，知縣已在廳上專等。武松下了轎，扛著大蟲，都到廳前，放在甬道上。知縣看了武松這般模樣，又見了這個老大錦毛大蟲，心中自忖道：“不是這個漢，怎地打的這個猛虎！”便喚武松上廳來。武松去廳前聲了諾。知縣問道：“你那打虎的壯士，你卻說怎生打了這個大蟲？”武松就廳前將打虎的本事，說了一遍。廳上廳下眾多人等，都驚的呆了。知縣就廳上賜了幾杯酒，將出上戶湊的賞賜錢一千貫，賞賜與武松，武松稟道：“小人托賴相公的福蔭，偶然僥倖，打死了這個大蟲。非小人之能，如何敢受賞賜。小人聞知這眾戶因這個大蟲受了相公責罰，何不把這一千貫給散與眾人去用？”知縣道：“既是如此，任從壯士。”

ตัวอย่างที่ 6

那婦人在樓上看了武松這表人物，自心裡尋思道：“武松與他是嫡親一母兄弟，他又生的這般長犬。我嫁得這等一個，也不枉了為人一世。你看我那‘三寸丁谷樹皮’，三分像人，七分似鬼！我直恁地晦氣！”

ตัวอย่างที่ 7

“叔叔來這裡幾日了？”武松答道：“到此間十數日了。”婦人道：“叔叔在那裡安歇？”武松道：“胡亂權在縣衙裡安歇。”那婦人道：“叔叔，恁地時卻不便當。”武松道：“獨自一身，容易料理。早晚自有土兵伏侍。”那婦人道：“那等人伏侍叔叔，怎地顧管得到。何不搬來一家裡住？早晚要些湯水吃時，奴家親自安排與叔叔吃，不強似這伙腌臢人安排飲食。叔叔便吃口清湯，也放心得下。”武松道：“深謝嫂嫂。”那婦人

道：“莫不別處有嬌嬌？可取來廝會也好。”武松道：“武二並不曾婚娶。”婦人又問道：“叔叔青春多少？”武松道：“虛度廿五歲。”那婦人道：“長奴三歲。叔叔今番從那裡來？”武松道：“在滄州住了一年有餘，只想哥哥在清河縣住，不想卻搬在這裡。”那婦人道：“一言難盡！自從嫁得你哥哥，吃他忒善了，被人欺負，清河縣裡住不得，搬來這裡。若得叔叔這般雄壯，誰敢道個不字。”

ตัวอย่างที่ 8

王婆哈哈的笑起來道：“老身不瞞大官人說，我家賣茶，叫做鬼打更。三年前六月初三下雪的那一日，賣了一個泡茶，直到如今不發市，專一靠些雜趁養口。”西門慶問道：“怎地叫做雜趁？”王婆笑道：“老身為頭是做媒，又會做牙婆，也會抱腰，也會收小的，也會說風情，也會做馬泊六。”西門慶道：“干娘，端與我說得這件事成，便送十兩銀子與你做棺材木。”

ตัวอย่างที่ 9

王婆道：“如今這搗子病得重，趁他狼狽裡，便好下手。大官人家裡取些砒霜來，卻教大娘子自去噴一帖心疼的藥來，把這砒霜下在裡面，把這鏟子結果了，把火燒得干干淨淨的，沒了蹤跡。便是武二回來，待敢怎地？自古道：嫂叔不通問，初嫁從親，再嫁由身。阿叔如何管得。暗地裡來往半年一載，便好了。等待夫孝滿日，大官人娶了家去。這個不是長遠夫妻，諧老同歡？此計如何？”

ตัวอย่างที่ 10

那婦人卻雙將歸來，到樓上看武大時，一絲沒兩氣，看看待死。那婦人坐在床邊假哭，武大道：“你做什麼來哭？”那婦人扶著眼淚說道：“我的一時間不是了，吃那廝局騙了。誰想卻踢了你這腳。我問得一處好藥，我要去噴來醫你，又怕你疑忌了，不敢去取。”武大道：你教得我活，無事了，一筆都勾，並不記憶，武二家來亦不提。快去噴藥來救我則個。”那婦人拿了些銅錢，徑來王婆家里坐地，卻叫王婆去噴了藥來。把到樓上，教武大看了，說道：“這貼心疼藥，太醫叫你半夜裡吃。吃了倒頭把一兩床被發些汗，明日便起來。”武大道：“卻是好也！生受大嫂，今夜醒睡些個，半夜裡調來我吃。”那婦人道：“你自放心睡，我自伏侍你。”

看看天色黑了，那婦人在房裡點上碗燈，下面先燒了一大鍋湯，拿了一片抹布，煮在湯裡。聽那更鼓時，卻好正打三更。那婦人先把毒藥傾在盞子裡，卻添一碗白湯，把到樓上，叫聲：“大哥，藥在那裡？”武大道：“在我蓆子底下枕頭邊，你快調來與我吃。”那婦人揭起蓆子，將那藥抖在盞子裡，把那藥貼安了，將白湯沖在盞內，把頭上銀牌兒只一攪，調得勻了；左手扶起武大，右手把藥便灌。武大呷了一口，說道：“大嫂，這

藥好難吃！”那婦人道：“只要他醫治得病，管什麼難吃。”武大再呷第二口時，被這婆娘就勢只一灌，一盞藥都灌下喉嚨去了。那婦人便放倒武大，慌忙跳下床來。武大哎了一聲，說道：“大嫂，吃下這藥去，肚裡倒疼起來。苦呀，苦呀！倒當得不得了！”這婦人便去腳後扯過兩床被來，劈臉只顧蓋。武大叫道：“我也氣悶！”那婦人道：“太醫吩咐，教我與你發些汗，便好得快。”武大再要說時，這婦人怕他掙扎，便跳上床來，騎在武大身上，把手緊緊地按住被角，那裡肯放些鬆。那武大當時哎了兩聲，喘息了一回，腸胃進斷，嗚呼哀哉，身體動不得了。”

ตัวอย่างที่ 11

武松自吩咐定了，便叫：“嫂嫂來待客。我去請來。”先請隔壁王婆。那婆子道：“不消生受，教都頭作謝。”武松道：“多多相擾了干娘，自有個道理。先略一杯菜酒，休得推故。”那婆子取了招兒，收拾了門戶，從後頭走過來。武松道：“嫂嫂坐主位，干娘對席。”婆子已知道西門慶回話了，放心著吃酒。兩個都心裡道：“看他怎地！”武松又請遠遠下嶺開銀鋪的姚二郎姚文卿。二郎道：“小人忙些，不勞都頭生受。”武松道：“一杯淡酒，又不長久，便請到家。”那姚二郎只得隨順到來，便教去王婆肩下坐了。又去對門請兩家：一家是開紙馬鋪的趙四郎趙仲銘。四郎道：“小人買賣撇不得，不及陪奉。”武松道：“如何使得？眾高那都在那裡了。”不由他不來，被武松扯到家裡道：“老人家爺父一般。”便請在嫂嫂肩下坐了。又請對門那賣冷酒店的胡正卿。那人原是吏員出身，便瞧道有些尷尬，那裡肯來。被武松不管他，拖了過來，卻請去趙四郎肩下坐了。武松道：“王婆，你隔壁是誰？”王婆道：“他家是賣滑拙兒的張公。”卻好正在屋裡，見武松入來，吃了一驚，道：“都頭沒甚話說？”武松道：“家間多擾了街坊，相請吃杯酒淡酒。”那老兒道：“哎呀！老子不曾有些禮數到都頭家，卻如何請老子吃酒？”武松道：“不成做敬，便請到家。”老兒吃武松拖了過來，請去姚二郎肩下坐地。

ตัวอย่างที่ 12

家中但有些一應物件，望煩四位高鄰與小人變賣些錢來，作隨衙用度之資，聽候使用。

ตัวอย่างที่ 13

武松到下處，將行李寄頓土兵收了，將了十二三兩銀子，與了鄆哥的老爹。武松管下的土兵，大半相送酒肉不送。當下縣吏領了公文，抱著文卷並何九叔的銀子、骨殖、招詞、刀仗，帶了一千人犯上路，望東平府來。眾人到得府前，看的人哄動了衙門口。且說府尹陳文昭，聽得報來，隨即升廳。

且說東平府府尹陳文昭，已知這件事了。便叫押過這一千人犯，就當廳先把陽谷縣中文看了，又把各人供狀招款看過，將這一千人一一審錄一遍

。把贓物並行凶刀仗封了，發與庫子，收領上庫。將武松的長枷換了一面輕罪枷了，下在牢裡。把這婆子換一面重囚枷釘子，禁在提事都監死囚牢裡收了。喚過縣吏，領了回文，發落何九叔、郭哥、四家鄰舍：“這六人且帶回縣去，寧家聽候；本主西門慶妻子，留在本府羈管聽候。等朝廷明降，方始結斷。”那何九叔、郭哥、四家鄰舍，縣吏領了，自回本縣去了。武松下在牢裡，自有幾個土兵送飯，西門慶妻子，羈管在里正人家。

且說陳府尹哀憐武松是個有義的烈漢，如常差人看覷他，因此節級牢子都不要他一文錢，倒把酒食與他吃。陳府尹把這招稿卷宗都改得輕了，申去省院詳審議罪；卻使個人腹人，齎了一封緊要密書，星夜投京師來替他干辦。那刑部官多有和陳文昭好的，把這件事直稟過了省院官，議下罪犯：“據王婆生情造意，哄誘通奸，立主謀故武大性命，唆使本婦下藥毒死親夫；又令本婦趕逐武松，不容祭祀親兄，以致殺傷人命；唆令男女故失人倫，擬合凌遲處死。據武松雖系報兄之仇，斗殺西門慶奸夫人命，亦則自首，難以釋免；脊杖四十，刺配二千里處。奸夫淫婦雖該重罪，已死勿論。其餘一千人犯釋放寧家。文書到日，即便施行。”東平府尹陳文昭看了來文，隨即行鈎，拘到何九叔、郭哥並四家鄰舍和西門慶妻小，一千人等都到廳前聽斷。牢中取出武松，讀了朝廷明降，開了長枷，脊杖四十。上下公人都看覷他，止有五七下著肉。取一面七斤半鐵葉團頭護身枷釘了，臉上免不得刺了兩行金印，迭配孟州牢城。其餘一千眾人，省諭發落，各放寧家。大牢裡取出王婆，當廳聽命。讀了朝廷明降，寫了犯由牌，畫了伏狀，便把這婆子推上木驢，四道長釘，三條綁索，東平府判了一個剛字，掙出長街。兩聲破鼓響，一棒碎錘鳴，犯由前引，棍棍後催，兩把尖刀舉，一朵紙花搖，帶去東平府市心裡，吃了一副。

話裡只說武松帶上行枷，看剛了王婆。有那原舊的上那姚二郎，將變賣家私什物的銀兩交付與武松收受，作別自回去了。

ตัวอย่างที่ 14

武松自到單身房裡，早有十數個一般的囚徒來看武松，說道：“好漢，你新到這裡，包裹裡若有人情的書信並使用的銀兩，取在手頭，少刻差撥到來，便可送與他；若吃殺威棒時，也打得輕。若沒有人情送與他時，端的狼狽。

ตัวอย่างที่ 15

武行者道：“我送哥哥一程了卻回來。”宋江道：“不須如此。自古道：送君千里，終有一別。兄弟，你只顧自己前程萬里，早早的到了彼處。入伙之後，少戒酒性。如得朝廷招安，你便可攬撥魯智深、楊志投降了，日後但是去邊上，一槍一刀，搏得個封妻蔭子；久後青史留得一個好名，也不枉了為人一世。我自百無一能，雖有忠心，不能得進步。兄弟，你如此英雄，決定得做大官。可以記心，聽愚兄之言，圖個日後相見。”武行

者聽了。酒店上飲了數杯，還了酒錢，二人出得店來，行到市鎮梢頭三岔路，武行者下了四拜。宋江洒淚，不忍分別，又分付武松道：“兄弟，休忘愚兄之言，少戒酒性。保重，保重！”武行者自投西去了。看官牢記話頭，武行者自來二龍山投魯智深、楊志入伙了，不在話下。

3.3 ความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากความแตกต่างเรื่องวัฒนธรรมประเพณีและความเชื่อ

ตัวอย่างที่ 1

“江湖上多聞說武二郎名字，不期今日卻在這裡相會。多幸，多幸！”

ตัวอย่างที่ 2

柴進道：“偶然豪杰相聚，實在難得。”

ตัวอย่างที่ 3

那婦人慣了，自先向門前來叉那帘子。也是合當有事，卻好一個人從帘子邊走過。自古道：沒巧不成話。這婦人正手裡拿叉竿不牢，失手滑將倒去，不端不正，卻好打在那人頭巾上。

ตัวอย่างที่ 4

這婦人情知不是，叉手深深地道個萬福，說道：“奴家一時失手，官人休怪。”那人一頭把手整頭巾，一面把腰曲著地還禮。

ตัวอย่างที่ 5

我卻走將過去，問他討茶吃，卻與這雌兒說道：“有個施主官人與我一套送終衣料，……”

ตัวอย่างที่ 6

那人復姓西門，單諱一個慶字。

ตัวอย่างที่ 7

王婆道：“都頭恁地這般說！天有不測風雲，人有暫時禍福。誰保得長沒事？”

ตัวอย่างที่ 8

次日飯後，武大只做三兩扇炊餅，安在擔兒上。

ตัวอย่างที่ 10

施恩取一百兩銀子與康節級，康節級那裡肯受，再三推辭，方才收了。

3.4 ความคลาดเคลื่อนเรื่องตัวเลขและเวลา

ตัวอย่างที่ 1

宋江和宋清立在酒店門前望武松不見了，方才轉身回來。行不到五里路頭，只見柴夫官人騎著馬。

ตัวอย่างที่ 2

三個離了柴進東莊，行了五、七里路。

ตัวอย่างที่ 3

子巳、午、未三個時辰過崗，其餘寅、卯、申、酉、戌、亥六個時辰，不許過崗。

ตัวอย่างที่ 4

走不到半里多路，見一個敗落的山神廟。

ตัวอย่างที่ 5

那婦人一頭哭，一面說道：“你哥哥自從你轉背一二十日，猛可的害急心疼起來。病了八九日，求神問卜，什麼藥不吃過！醫治不得，死了。撇得我好苦！”

ตัวอย่างที่ 6

武松道：“哥哥死得幾日了？”婦人道：“再兩日，便是斷七。”

ตัวอย่างที่ 7

我的老爹六十歲。

ตัวอย่างที่ 8

次日，武松要行，張青哪裡肯放，一連留住，管待了三日。

ตัวอย่างที่ 9

武松再把右手去地裡一提，提將起來，望空只一擲，擲起去離地一丈來高。

3.5 ความแตกต่างของการใช้คำนามและสรรพนาม

ตัวอย่างที่ 1

“小人有眼不識泰山，一時冒瀆兄長，望乞恕罪！”

ตัวอย่างที่ 2

“江湖上多說武二郎名字....”

ตัวอย่างที่ 3

寻思道：“江湖上只聞說及時雨宋公明....”

ตัวอย่างที่ 4

此日正在縣前做買賣，當下見了武松。武大道：“兄弟，我前日在街上聽得人沸沸地說道：‘景陽崗上一個打虎的壯士，姓武，縣裡知縣參他做個都頭。’”

ตัวอย่างที่ 5

原來景陽崗上打死大蟲新充做都頭的，

ตัวอย่างที่ 6

“大官人吃個梅湯？”西門慶道：“最好，多加些酸。”王婆做了一個梅湯，雙手遞與西門慶。西門慶慢慢地吃了，盞托放在桌子上。西門慶道：“王千娘，你這梅湯做得好，有多少在屋裡？”王婆笑道：“老身做了一世媒，那討一個在屋裡。”西門慶道：“我問你梅湯，你卻說做媒，差了多少！”

ตัวอย่างที่ 7

其日正尋得一籃兒雪梨，提著來繞街尋問西門慶。

ตัวอย่างที่ 8

柴進趕將出來，偶叫起來押司，因此露出姓名來。

ตัวอย่างที่ 9

主管道：“卻才和一個相識，去獅子橋下大酒樓上吃酒。”

ตัวอย่างที่ 10

人都喚他做母夜叉。

ตัวอย่างที่ 11

若還結果了他，那廝們你我相傳，去戲台上說，得我等江湖上好漢不英雄。

ตัวอย่างที่ 12

小弟此間東門外有一座市井，地名叫喚做快活林。

3.6 ความแตกต่างของสำนวนภาษาจีนและภาษาไทย

ตัวอย่างที่ 1

ตัวอย่างที่ 1.1

話說當下武松對四家鄰舍道：“小人因與哥哥報仇雪恨，犯罪正當其理，雖死而不怨。”

ตัวอย่างที่ 1.2

話休絮絮。武松自從三月初頭殺了人，坐了兩個月監房，如今來到孟州路上，正是六月前後，炎炎火日常天，燥石流金之際。

ตัวอย่างที่ 1.3

那四個跟了武松就廳前拜辭了知縣，拽扎起，捉了朴刀，監押車子，一行五人離了陽谷縣，取路望東京來。在路免不得飢餐渴飲，夜宿曉行。都不在話下。

話分兩頭。只說武大郎自從武松說了去，整整的吃那婆娘罵了三四日。武大忍氣吞聲，由他自罵，心裡只依著兄弟的言語。

ตัวอย่างที่ 1.4

說話的，柴進因何不喜武松？原來武松初來投奔柴進時，也一般接納管待。次後在莊上，但吃醉了酒，性氣剛，莊客有些顧管不到處，他便要下拳打他們。因此，滿莊裡莊客沒一個道他好。眾人只是嫌他，都去柴進面前告訴他許多不是處。柴進雖然不趕他，只是相待得他慢了。卻得宋江每日帶挈他一處飲酒相陪，武松的前病都不發了。

ตัวอย่างที่ 1.5

西門慶認得是武松，吃了一驚，叫聲：“哎呀！”便跳起在凳子上去。一隻腳跨上窗檻，要尋走路。見下而是街，跳不下去，心裡正慌。說時遲，那時快，武松卻用手略按一按，托地已跳在桌子上，把些盞兒碟兒都踢下來。兩個唱的行院驚得走不動。那個財主官人慌了腳手，也驚倒了。

ตัวอย่างที่ 2

“我回去時，須吃他恥笑，不是好漢，難以轉去。”

ตัวอย่างที่ 3

見了武松，吃一驚道：“你那人吃了鴛鴦心，豹子肝，獅子腿，膽倒包著身軀！如何敢獨自一個，昏黑將夜，又沒器械，走過崗子來！不知你是人？是鬼？”

ตัวอย่างที่ 4

武大道：“我屋裡又不養鴛鴦，那裡有這參秤？”郭哥道：“你說沒參秤，你怎地找得肥騰騰地？便顛倒提起你來，也不妨，煮你在鍋裡，也沒氣。”武大道：“舍烏鴛鴦，倒罵得我好！我的老婆又不偷漢子，我如何是鴛？”

ตัวอย่างที่ 5

常言道：表壯不如裡壯。

ตัวอย่างที่ 6

西門慶聽了，叫起苦來，說道：“好塊羊肉，怎地落在狗口裡！”王婆道：“便是這般苦事。自古道：駿馬卻馱痴漢走，美妾常伴拙夫眠。月下老偏生要是這般配合。”

ตัวอย่างที่ 7

王婆道：“大官人，你聽我說：但凡捱光的兩個字最難，要五件事俱全，方才行得。第一件，潘安的貌；第二件，馱的大行貨；第三件，要似鄧通有錢；第四件，小，就要錦里針忍耐；第五件，要耐工夫。此五件，喚做潘、馱、鄧、小、耐。五件俱全，此事便獲著。”

ตัวอย่างที่ 8

ตัวอย่างที่ 8.1

不是武松見了這個人，有分教：陽谷縣裡，屍橫血染。直叫鋼刀響處人頭滾，寶劍揮時熱血流。正是：只因酒色忘家國，幾見詩書誤好人。畢竟叫喚武都頭的正是甚人，且聽下回分解。

ตัวอย่างที่ 8.2

不是郭哥來尋這個人，卻正是：從前作過事，沒興一齊來。直教險道神脫了衣冠，小郭哥尋出患害。畢竟這郭哥尋什麼人，且聽下回分解。

ตัวอย่างที่ 8.3

武松說出這幾句話來，有分教：名稱千古，聲播萬年。直教英雄相聚滿山寨，好漢同心赴水涯。正是：古今壯士摸英雄，猛烈強人仗義忠。畢竟武松對四家鄰舍說出甚言語來，且聽下回分解。

ตัวอย่างที่ 8.4

武松指定蔣門神，說出那三件事來，有分教：大鬧孟州城，來上梁山泊。且教改頭換面來尋主，剪髮齊眉去殺人。畢竟武松對蔣門神說出那三件事來，且聽下回分解。

ตัวอย่างที่ 8.5

不是這個武松投孟州城裡來要殺張都監，有分教：畫堂深處，屍橫事階前；紅燭光中，血滿彩樓閣內。哄動乾坤，大鬧寰宇。正是：兩隻大蟲分勝敗，一雙惡獸併輸贏。畢竟武松再奔回孟州城裡來怎地結末，且聽下回分解。

ตัวอย่างที่ 9

眾人卻似吃了呂太后一千個筵宴。

ตัวอย่างที่ 10

蔣門神坐在交椅上，見是武松，吃了一驚，把這心肝五臟都提在九霄雲外。

3.7 ฉบับภาษาไทยขยายความจากต้นฉบับ

ตัวอย่างที่ 1

“江湖上多聞說武二郎名字....”

ตัวอย่างที่ 2

過了數日，宋江將出些銀兩來，與武松做衣裳。柴進知道，那裡肯要他壞錢，自取出一箱緞匹綢絹，門下自有針工，便教做三人的稱體衣裳。

ตัวอย่างที่ 3

上頭寫著五個字道：“三碗不過崗。”

ตัวอย่างที่ 4

小人也自來不曾到東京，就那裡觀看光景一遭。

ตัวอย่างที่ 5

那婦人拜道：“叔叔，不知怎地錯見了，好幾日並不上門，教奴心裡沒理會處。每日叫你哥哥來縣裡尋叔叔陪話，歸來只說道‘沒尋處’，今日且喜得叔叔家來。沒事壞錢做什麼？”武松答道：“武二有句話，特來要和哥哥嫂嫂說知則個。”那婦人道：“既是如此，樓上去坐地。”

ตัวอย่างที่ 6

西門慶慢慢地吃了，盃托放在桌子上，西門慶道：“王千娘，你這梅湯做得好，有多少在屋裡？”王婆笑道：“老身做了一世媒，那討一個在屋裡？”西門慶道：“我問你梅湯，你卻說做媒，差了多少！”

ตัวอย่างที่ 7

到得茶坊門，便咳嗽道：“王千娘，連日如何不見？”那婆子瞧科，便應道：“兀誰叫老娘？”西門慶道：“是我。”那婆子趕出來看了，笑道：“我只道是誰，卻原來是施主大官人。你來得正好，且請你入去看一看。”把西門慶袖子一拖，拖進房裡，看著那婦人道：“這個便是那施主，與老身這衣料的官人。”

ตัวอย่างที่ 8

何九叔上上下下看了那婆娘的模樣，口裡暗暗地道：“我從來只聽的說武大娘子，不曾認得他，原來武大卻討著這個老婆！西門慶這十兩銀子有些來歷。”

ตัวอย่างที่ 9

火家聽了，自來大家入殮。停喪安靈已罷，回報何九叔道：“他家大娘子說道：‘只三日便出殯，去城外燒化。’”

ตัวอย่างที่ 10

且說王婆一力攬撮那婆娘，當夜伴靈。第二日，請四僧念些經文。第三日早，眾火家自來扛抬棺材。

ตัวอย่างที่ 11

只見何九叔手裡提著一陌紙錢來到場裡。王婆和那婦人接見道：“九叔，且喜得貴體沒事了。”

ตัวอย่างที่ 12

那何九叔將骨頭歸到家中，把幅紙都寫了年月日期，送喪的人名字，和這銀子一處包了，做個布袋兒盛著，放在房裡。

ตัวอย่างที่ 13

卻說武松自從領了知縣言語，監送車仗到東京親不致處，投下了來書，交割了箱籠，街上閑行了幾日，討了回書，領一行人取路回陽谷縣來。

ตัวอย่างที่ 14

那婦人心裡暗喜，便去裡面托出一旋渾色酒來。

ตัวอย่างที่ 15

湯形得熱了，把將過來篩做三碗，便道：“客官，試嘗這酒。”兩個人那裡忍得飢渴，只顧拿起來吃了。武松便道：“大娘子，我從來吃不得寡酒，你再切些肉來與我過口。”張得那婦人轉身入去，卻把這酒潑在僻暗處，口中虛把舌頭來啞道：“好酒！還是這酒沖得人動！”

ตัวอย่างที่ 16

因此，江湖上起他一個渾名，叫做蔣門神。

ตัวอย่างที่ 17

且說施恩和武松兩個離子安平寨，出得孟州東門外來。

ตัวอย่างที่ 18

當日施恩正和武松在店裡閑坐說話，論些拳棒槍法。只見店門前三個軍漢，牽著一匹馬，來店裡。

ตัวอย่างที่ 19

到處雖有榜文，武松已自做了行者，于路卻沒人盤詰他。

ตัวอย่างที่ 20

只見莊裡走出一個人來。

ภาคผนวก ค

รายชื่อตัวละครและสถานที่ในอุ้งเชิงสิงหนิง

(ตัวอักษรจีน สัทอักษรระบบPinyin เสียงอ่านตามสำเนียงจีนกลางเทียบกับฉบับแปลภาษาไทย)

ตัวอักษรจีน	สัทอักษรระบบ Pinyin	เสียงอ่านจีนกลาง/ ชื่อที่แปลตรงจาก ฉบับจีน	ฉบับภาษาไทย
柴進	Chái Jìn	ไฉจิน	ชาจิน
陳文昭	Chén Wénzhāo	เฉินเหวินเจา	ตันบุนเจียว
何九叔	Hé Jiǔshù	เหอจิ่วอู่	ห้อเกาเจ็ก
胡正卿	Hú Zhèngqīng	หูเจิ้งชิง	โหวเจิ้งเค็ง
蔣門神	Jiǎng Mén Shén	ทวารบาลเจียง (เจียงเหมินเฉิน)	เจียงมิ่งสิน
及時雨	Jíshíyǔ	ฝ่นทันกาล (จีฉีอวี่)	กิบลิโหว
魯智深	Lǔ Zhìshēn	หลู่จื่อเซิน	ลูตีซิม
母夜叉	Mǔyèchā	นางยักฉี(หมูเย่ชา)	โปเอี้ยนซ
潘金蓮	Pān Jīnlián	พานจินเหลียน	พั่วกิมเหลียน
施恩	Shī Ēn	ชือเอิน	ชืออิน
宋江	Sòng Jiāng	ซ่งเจียง	ซ้องกั้ง
宋清	Sòng Qīng	ซ่งชิง	ซ้องเซ็ง
宋押司	Sòng yāsī	เสมียน(บันทึกคดี)ซ่ง (ซ่งยาซือ)	ซองอะซี
孫二娘	Sūn Èrniáng	ซุนเออร์เหนียง	ซิงอีเหนียง
王婆	Wáng Pó	ยายหวาง (หวางผัว)	ยายเหิงโผ
武大郎	Wǔ Dàláng	อู่ต้าหลาง	บู๊ต้วนึง
武二郎	Wǔ Èrláng	อู่เออร์หลาง	บู๊อีหนิง
武松	Wǔ Sōng	อู่ซง	บู๊ซง
西門慶	Xīmén Qìng	ซีเหมินชิง	ไซบุนเซ็ง

ตัวอักษรจีน	สัทอักษรระบบ Pīnyīn	เสียงอ่านจีนกลาง/ ชื่อที่แปลตรงจาก ฉบับจีน	ฉบับภาษาไทย
楊志	Yáng Zhì	หยางจื่อ	เอี้ยจี้
姚文卿	Yáo Wénqīng	เหยาเหวินชิง	เอี้ยวบนเซ่ง
鄒哥	Yùn Gē	เจ้ายวิน(ยวินเกอ)	ฮุนกอ
張公	Zhāng Gōng	ท่านจาง(จางกง)	เตี้ยก้ง
張紫方	Zhāng Měngfāng	จางเหมิงฟาง	เตี้ยมงฮวง
趙仲銘	Zhào Zhòngmíng	จ้าวจ้งหมิง	เตี้ยตงเหมิง
滄州	Cāng Zhōu	แควันซาง(ซางโจว)	เมืองซงจิว
東京	Dōngjīng	เมืองตงจิง(ตงจิง)	ต้งเกี้ย
東門	Dōng Mén	ประตูตะวันออก (ตงเหมิน)	ประตูต้งหมิง
東平府	Dōngpíng Fǔ	เมืองตงผิง (ตงผิงฝู่)	ตงเฟ็งฮู้
二龍山	Èrlóng Shān	เขาเอ๋อร์หลง (เอ๋อร์หลงซาน)	เขายี่เลงซัว
景陽崗	Jǐngyáng Gāng	เนินจิงหยาง (จิงหยางก้ง)	ตำบลเก็งเอียงก้ง
快活林	Kuàihuó Lín	ป่าสุขสันต์ (ไควหัวหลิน)	ตำบลคาฮัวหลิม
孟州	Mèng Zhōu	แควันเม็ง (เม็งโจว)	เมืองเม็งจิว
清河縣	Qīnghé Xiàn	อำเภอชิงเหอ (ชิงเหอเซี่ยน)	เมืองเซงหัวก้วย
獅子橋	Shīzi Qiáo	สะพานสิงโต (ซือจี้เฉียว)	ไซฮังเกี้ย
陽谷縣	Yánggǔ Xiàn	อำเภอหยางกู่ (หยางกู่เซี่ยน)	อำเภอเอียงกักก้วย

ภาคผนวกนี้คือการแปลสรุปความวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นภาษาจีน

《水滸傳》与其泰译本之比较

1. 引言

《水滸傳》是中國明朝（十三至十六世紀）時期被譽為四大奇書之一。這部具有複雜的歷史及社會背景的文學名著，於一八六七年翻譯為泰文本，易名為《宋江》，距今已逾百年。此舉無論在泰中文化交流領域乃至比較文學範疇，都是一件值得讚美和重視的事。

《宋江》譯本的工作，當時是由一位軍機大臣所主持，可以想見《水滸傳》很早便已受到泰國人的注意；將《水滸傳》譯為泰文本，據說其目的是為民間增添一部小說。當然翻譯的功夫和周折不少，因為當時此間懂中文的人對泰文並不熟悉，而對泰文熟悉者又未必懂得中文。因此之故，翻譯工作須靠兩種各具長處的人相互合作，才能達到目的。其過程是由諳中文者把故事口傳給書記員寫下來，再讓對泰文熟悉的人整理編纂成譯本。因為有如此的過程，譯本編好後，還經由一位語言程度比較好，地位也較高的人審譯後，才算大功告成。

雖經如此的周折，由於《水滸傳》所用的文學語言有一定的地方性與習慣性，不是普通一般人一讀便了解的，因而泰譯本在語言方面，以及在深一層的暗示或含蓄方面，乃至引經據典、精雕細琢的功能和意義上，與原著必然大異其趣。

大致由於原著在許多重要環節處以詩文連接前因後果，而每個章回與章回之間往往有奇峰突起之重大轉變，佈局柳暗花明。無論譯成任何一種文字，都有實際上的困難，故泰譯本只有以斷然手法，干脆把詩文和章回的回目省去，只致力於把一個個動人的故事敘述出來。於是，原著中許多重要人物的精神與氣質也幾乎在無形中被消滅。當然，世界上許多翻譯著作，很少能夠保持原著的原汁原味，無法兩全其美。

本文所研究的，就是譯本與原著所不同的地方，及分析造成的原因和必然性。

必須說明的是，因《水滸傳》或《宋江》係長篇小說，本文的比較分析便只能擇其重點，選擇為泰國人比較熟悉的武松段節——武十回為對象。雖說比較和分析的目標僅限於武十回的若干句子或環節，但對《水滸傳》一書的背景和來龍去脈，仍必須作一個概括的陳述，這是研究和比較《宋江》泰譯本所不可少的筆墨，非如此不足以解釋本文之主題。

2. 水滸故事史料、記載、文體和作者

《水滸傳》之成為文學名著，非一朝一夕之事，更不是一人一時之作。源遠流長，它是由北宋末年宋江等起義的史實，經數百年的孕育與演化和若干人的創作，水滸人物才流傳為家喻戶曉的民間故事。水滸人物有所產生的時代背景，他們多是有血有肉的現實人物，並非完全杜撰，宋江就是最好的例子。

《水滸傳》形成和演進的整個過程，是和它的題材思想、時代背景，以及那一群人物事件的社會基礎分不開的。

2.1 《水滸傳》故事的史料

宋江，《水滸傳》的主角。關於他的材料，早見於《宋史》的記載，是現今敘述歷史的宋江的主要依據。有關宋江的史料，擇要引錄如下：

宣和三年二月…淮南盜宋江陷淮陽軍，又犯京東、河北、入楚海州。…五月丙申，宋江就擒。（王偁《東都事略·徽宗記》）

宋江寇京東，（侯）蒙上書陳制賊計曰：“宋江以三十六人橫行河朔、京東，官軍數萬無敢抗者，其才必過人。不若赦過招降，使討方腊以自贖，或足以平東南之亂。”

張叔夜…出知海州。令劇賊宋江剽掠至海，趨海岸，卻巨艦十數。叔夜募死士千人，距十數里大張旗幟，誘之使戰；密伏壯士匿海旁，約候兵合，即焚其舟，舟既焚，賊大恐，無復斗志。伏兵乘之，江乃降。（《東都事略·張叔夜傳》）

2.2 《水滸傳》故事的記載

《宣和遺事》的內容主要敘述北宋徽宗、欽宗朝政的腐朽無能，被金人虜掠的朝野間的舊事，以及南宋苟且偷安的見聞。有的用文言寫成，有的用白話記述。全書無統一的體例，無完整的結構，系由多段故事排列而成。

在現存的《宣和遺事》中，留下不少宋元時期“說話”的痕跡，整段文字也是話本的格局，表明它是宋元時“說話人”的話本，至少可以說是他們“說話”的提綱。

《宣和遺事》里所記的水滸故事共有三千字，已大略表明水滸故事

在南宋和元代初年已經在民間廣泛流傳。當時的說書藝人乃根據他們自己對宋江等人的聽聞和理解，憑他們的聰明才智與口才，迎合一般聽眾的理想趣味乃至審美觀，進行藝術加工。於是，宋江起義這一生動的歷史事跡，便從史書上的簡略記載演化成為被廣泛傳聞，互相傳誦的豐富多彩的文學創作；從史書中的刻板文字，變成了民間喜聽樂聞的鮮活故事。

《宣和遺事》不但為《水滸傳》提供了一個故事情節的框架，也勾勒了水滸人物的形象與輪廓。這一頁歷史記載所提到的三十六人，不僅有名有姓，還外加了一個足以標明他們各人形貌、性格和氣質的綽號，同時還大體上提到這群人的一些言行。他們因為各自不同的遭遇，陰錯陽差，結果都自願或被迫地先後上了梁山。在一定的社會背景下，人們從這些人物的綽號和行動中，也可概見他們的好惡與生動的精神氣質乃至價值取向，這都為後來進一步刻畫和打磨這批人物的基本精神面貌提供了靈感和基礎。《宣和遺事》的水滸故事是用宋元時期的白話寫成，極大多數是來自“說話人”的口語；散文與韻文並用。

進一步有必要一提《宋江三十六人贊》，蓋此有利於人們對《水滸傳》形成之深入了解。

在水滸傳故事流行的南宋時期，就有人畫水滸人物畫了。當時著名畫家李嵩，便根據“街談巷語”，民間流傳的水滸傳故事，創作了宋江為首的三十六人的圖像。

比李嵩稍晚一點的畫家龔開，年輕時便看到了李嵩所作的宋江等三十六人畫像。他也很想畫宋江等人，但沒有找到史實依據，“不敢輕為”。後來，看到《宋史·侯蒙傳》，知道確有“宋江以三十六人橫行河朔京東”的事

實，他才給每幅畫像寫了贊語。龔開有否畫過水滸畫他自己沒有明說。李嵩的水滸畫，現在也失傳了。這是很可惜的。但從龔開的“畫贊”看，李嵩的畫是成功的。它反映了在南宋時期水滸故事的流行情況。

《水滸傳》的基本傾向，在龔開的讚語里已有所表露。龔開在贊與序中，對後來成為《水滸傳》的主要人物宋江極為贊賞，而對其他幾位個性特出的人物，在贊語里也有提及。然而宋江等三十六人，雖各人有各人的故事和特殊遭遇，但他們彼此之間似乎還沒有什麼聯繫，這群人物的故事還有待發展、孕育和豐富。這些都是《水滸傳》在草創時期特有的，甚至是免不了的過程，而這也正是《水滸傳》一書能廣泛流傳，家喻戶曉的原因。

2.3 《水滸傳》故事的文體

根據以上所述，因為這群人物廣獲民間喜愛，其中一些人物的故事便被轉化為戲劇。漸漸地，水滸故事的戲劇逐漸熱鬧增多，內容也逐漸精彩，而且飽蘸了民間好惡之情感。於是，個別的故事被連串起來，終於累積成為長篇小說。《水滸傳》成書前早期傳播的大致情況中，有一點必須強調，就是當時把水滸人物改編為戲劇的藝術家乃至說書人，一般都以下層社會的“瓦舍勾欄”為獻藝場地，由於這個原因，藝人與下層社會間有了密切交流。說書藝人吸取民間傳說的養料，使水滸的人物和故事越來越豐滿。

而水滸的人物和故事隨之也就成為戲劇藝人的現成材料，編成劇曲上演。戲劇中的水滸故事，並非單純地取自小說；它和小說一樣，也來自民間的水滸英雄傳說，據以另辟蹊徑，以與小說競秀。

從戲劇中，通過不同人物的特點，在在顯示出一個已有共識的梁山

泊故事背景，而如此一個水滸故事也許曾被寫成腳本但未能保存。戲劇中的水滸故事已非《宣和遺事》所記述的範圍，已經發展成為三十六人共聚，乃至增添了七十二小伙的一百單八人齊備的陣容，其形成的基本情節與後來出現的《水滸傳》大致相同。此可證明在十四世紀前期，水滸故事已脫出《宣和遺事》的簡單框架，由當時劇作家所共識接近於《水滸傳》的基本情節。

根據上述早期資料可以推斷，《水滸傳》非由任何個人的構思而成，而是纂了各種演述水滸人物故事的單篇獨立的小說，納入《宣和遺事》以來的講史體裁，或稱之為“歷史小說”的體裁。因為只憑史傳的宋江等人的故事，事實材料是不夠“講史”之用的，必須依靠民間傳聞文情並茂的各種人物故事，經組織和長期增刪、打磨整理，一個頗具規模的“英雄史詩”才能出現，故《水滸傳》長篇小說，乃是在說話人底稿和水滸戲的基礎上由文人作家發展而成，它既有“講史”的成份，又是“小說”，是“小說”和“講史”的聯姻。

一個清晰的來龍去脈乃是，《水滸傳》系由多個獨立自主的梁山好漢故事，串連起來，集珠成鍊。即使在經過了數百年藝人和文人的增刪、彌縫乃至潤飾的今日各種版本中，其拼湊之痕跡也未全磨平。總的來說，這部小說在發展過程中，一直在“小說體”和“講史體”之間搖晃。凡向講史一側靠近，便顯得形象呆笨枯澀，人物往往缺乏血肉飽滿的生活氣息，免不了公式化。但講史的好處是方便，隨時隨處可以為之，而且更接近史實小說之占優勢，在於人物更生動，情節能配合生活藝術之需要，更靠近一般人所需要的精神價值，且能輻射出時代人生的深刻內容，達到更高的美學理想，讀者回味，其魅力與存在價值在此。

小說體的藝人，皆以人物或事件為中心，由人物的行為發展出戲劇

性情節，或由戲劇性的情節渲染出人物性格，進一步構思人物本身的意志鬥爭，描寫出一個特殊的、講義氣的人生藝術世界。《水滸傳》前半部魯智深和林沖故事的段落，武十回和宋十回等，都各有緊密的結構和獨特的藝術表現，一個人的出場和故事，分明便是一篇列傳。而當人物離開他的“列傳”的獨立世界走上了梁山，失去了他原有的環境以後，其原來虎虎如生的音容笑貌就黯然失色。其他“列傳”中的人物情況也大抵如此。《水滸傳》主要人物在出了“列傳”以後還能保持其鮮明性格和仍有其作為的，如李逵、燕青等，則是取自於戲劇中人物塑造的營養，也許還得力於已失傳的話本。

當時的說話藝術家們，從《宣和遺事》中把宋江故事割離出來作口才獻藝，其故事顯然不足，在沒有足夠的史料可充實的情況下，就只有從小說中吸取梁山好漢的故事來充實內容，拉長時間，如此方能立足，“自成一家”。所以依存於“小說”與“講史”之間，是《水滸傳》文體異乎尋常的風格特點。

2.4 《水滸傳》的作者

《水滸傳》的作者是誰也是學術界爭論不休的問題。我們可以有根有據地說，在十五世紀刊行的《水滸傳》版本上，已經刻有施耐庵、羅貫中兩位作者的名字，施耐庵排名在前，稱“集撰”；羅貫中排名於後，謂“纂修”。在這部人民的集體創作中，施耐庵和羅貫中的名字便被嵌定在作者席上。在中國一般的“辭源”或“辭海”中，《水滸傳》條的解釋是：“元朝施耐庵著，共百回。七十回以後為羅貫中所撰，是中國最著名的社會小說。”

這樣一本內容複雜，社會及歷史背景特殊，文體既通俗又高古的文藝巨著，在一百多年前把它譯為泰文，不言而喻並非易事。

3. 《水滸傳》與泰譯本的比較

《宋江》泰譯本把漢字寫成的《水滸傳》翻譯過來，首先在語言上便有很大的障礙，何況在風俗習慣方面，在信仰與表現手法方面，都有差異。本文將扼要地舉例以說明譯文與原著之間所不同的地方，及其不同的原因。

本文要分析比較的是以下七個項目：

3.1 內容差別

由於翻譯者對泰文不熟悉，必須假手於人，而且其間還經不諳中文者的記錄，必然會發生某些內容的差別，站在讀小說者的立場，問題不大，但作為研究，就不能不將兩種文句——原本與譯文的內容指出其差異。例如：

(1) 武松初次與宋江謀面的話：

(原著) 今欲正要回鄉去尋哥哥。

(泰譯) 今欲回鄉，然後去拜候您。

按武松是一個直腸直肚的人，初見宋江極為興奮，也不會謙虛客氣，所以只說他將要做的事“回鄉去尋哥哥”。簡單明了，以後的事到時再講。泰譯文卻為武松加了一句對宋江有崇拜之意的話：“回鄉之後要去拜候您”。這也許不傷大雅，但就原著的細膩描寫與人物刻畫的意圖來講，此時之謙虛客氣是多余的。還有一個可能是譯者認為原文不夠圓滿，不妨加葉添枝。……。

(2) “招旗 與“貼”字 大異其趣：

(原著) 望見前面有一個酒店，挑着一面招旗在門前。

(泰譯) 看見有字貼在酒店門前。

泰國沒有公然掛出酒旗的賣酒店，如果直譯出來，讀者會莫明其妙，但又不能不表示“見到酒店”的事實，因此只好略微改動細節，維持主要內容不變。這是因風俗習慣的不同，譯文必然的差異。但大體上說，這個便通的譯法也還無可非議。

(3) 已經是結拜兄弟，並非像不像兄弟：

(原著) 你若推卻，我便不讓你做兄弟。

(泰譯) 你若推卻，就不像是兄弟。

泰譯文沒有提到宋江與武松締結金蘭的事，只說他們互相認識，因而對“不讓你做兄弟”一語，譯為“就不像是兄弟”，俾前後相吻合，從這段譯文，可從窺見譯本“有意或無意的遺漏”，這一類的“疏忽”，使原著人物的性格和彼此的歷史關係有了損害。

(4) 山崗上有猛虎，單獨一人過有危險：

(原著) 等明日慢慢湊的三二十人，一齊好過崗子。

(泰譯) 等明日中午再過崗子。

泰譯文雖在此之前譯了酒家曾告訴武松前面有大虫，但沒提及湊三二十人的事。原著在這段文字中說明了單獨一人過崗有危險，因此等湊三二十人是很關鍵的事，泰譯本意把它省去。故事中武松不相信酒家說的前面有大虫的事。泰譯文如此一來，不但使貿然過崗的危險性降低了，而且可能使讀者跟

武松一樣覺得“前面有大虫”是酒家說謊。這是不該有的省略，而是相當嚴重的失誤。

(5) 捕大虫還只是民間的事，未動用軍官：

(原著) 見今杖限各鄉里正並獵戶等，打捕未獲。

(泰譯) 令官吏，軍官到處打也打不着。

譯者很可能弄不清原著“限各鄉里正”等這些字眼的含義，來一個“軍官到處打也打不着”。這段文字，把還只在民間醞釀的事，交在官方手上，甚且出動了軍官。這種“如臨大敵”的誇張，不但不能把“武松打虎”的事突出，反而使故事原有的戲劇性大大減化。原著有關的文字是民間已經廣泛獵捕未獲，泰譯則有點“大張旗鼓”結果落空的意味。氣氛顯然兩樣，趣味也大不相同。

(6) 武松打死大虫後，已無力移動其屍：

(原著) 武松就血泊里雙手來提時，哪里提得動？原來使盡了氣力！

(泰譯) 武松要拉大虫下崗子去，也拉不動。看見旁邊有個水潭，就把大虫的嘴泡在水潭里。

這一段譯文，有“沒有把原文弄清楚”之嫌。按原文非常清楚，武松因用盡了氣力打死了大虫，終於再無余力拉其屍體下崗。譯文忽略了原著中“原來使盡了氣力！”這個很重要的句子，此乃是中國文字中的“倒裝句法”，說明武松全部的力氣都已用盡。譯文既忽略了這句很重要文字，打虎一事為之洩氣。最不高明的是，在武松拉不動死大虫之後，加了“看見旁邊有個

水潭，就把大虫的嘴泡在水潭里”。

本文分析這段譯文，其失誤來自兩個原因，即：

A：譯者對漢語文認識不深，見有“血泊”的字眼，可能就把“泊”當是水，因此段文字之前有“武松把大虫嘴直接下黃泥坑里去”之句，故加了後面多余之句。

B：其意也許是要為打死大虫有個交待。

(7) 武松不齒潘金蓮的勾引，一氣發出罵語：

(原著) 不是那等敗壞風俗及人倫的豬狗！

(泰譯) 欲想立身留下名譽。

武松是一個堂堂正正的男子，講人倫道德，講義氣，他痛罵潘出於本性，不齒潘的勾搭也係出於光明磊落的天性。泰譯為“武松想立身留下好名譽”，明顯把人物性格形象給損壞了；此情境下的武松，豈只是因為留下名譽？蓋人倫道德才是頂主要的事，否則就與豬狗一般。故此句泰譯語意份量不夠，且近乎南轅北轍。

(8) 武大相信乃弟，絕不信其妻挑撥：

(原著) 武大道：“我的兄弟不是這等人，從來老實”。

(泰譯) 武大聽了，沒有講什麼，但心里不信。

譯文在無形中有一種暗示，即武大懦弱，雖心里不信，但當時不敢還嘴。事實上，武大很愛他弟弟，也信任弟弟，他根本不相信潘金蓮的挑撥。原著與泰譯關於這句話的氣氛與含義，在精神上可說大相逕庭。

(9) 處理武大的屍體，大有蹊蹺：

(原著) 若是他便要出去燒他時，必有蹊蹺。

(泰譯) 若是他便要出去燒他時，他(武大)必被毒死。

何九叔的老婆說這句話，只表示何九叔對武大之死有所懷疑。泰譯文將此尚未定的結果變為肯定，把謎底提前告訴讀者。好處在簡單明了，缺點在全無咀嚼趣味。

(10) 武松知乃兄枉死後，準備報仇時大哭所給旁人的感覺：

(原著) 武松放聲大哭，哭得那兩邊鄰舍無不淒惶。

(泰譯) 武松放聲大哭，鄰舍聽到都可憐武松。

武松大哭，事不尋常，鄰舍深恐將有大事發生，故無不淒惶，直接說就是有些害怕。泰譯文輕描淡寫，說鄰舍聽到都可憐武松。原著這段文字的重點，在“淒惶”兩字，暗示暴風雨就要來臨；泰譯文捨重取輕，所表現的只是武松哭的好可憐。從宗教信仰的角度來看，或許可以解釋為泰國人慈悲為懷，儘可能隱去報仇的風暴來臨之訊號，用心於可憐大哭之人；再或是大哭令人悲慟，譯者注意力僅及於此。

(11) 正直的人把事情放在心里，不是掛在嘴上：

(原著) 正是無功受祿，寢食不安。

(泰譯) 假如不死定當報恩，死而不怨。

武松得到施恩之助後，對施恩坦然以對，顯出他的直爽。中國舊時代

直爽的人，或像武松一樣比較木訥的人，絕不會空言未來報恩的話。泰譯文不講究深一層的做人標準，快人快語他表示如不死要如何如何。不同的表達方式，顯示出人的性格以及文章的境界。就文藝作品而論，改變了人物的談吐，無形中也就改變了人物的人品與性格。

3.2 泰譯本濃縮原著的內容

泰譯本是把《水滸傳》的整個長篇故事從開頭到結尾，不分章回地翻過來。這在事實上，在“滾雪球”式的故事發展上，有許多難以連接的困難。因此之故，就只好在許多環結及過場上，濃縮原著的內容。例如：

(1)(原著)三個離了柴進東莊，行了五七里路。武松作別道：“尊兄，遠了，請回。柴大官人必然專望。”宋江道：“何妨再送幾步。”路上說些閑話，不覺又過了三二里。武松挽住宋江道：“尊兄不必遠送，常言道，送君千里，終須一別。”宋江指著道：“容我再行幾步。兀那官道上有個小酒店，我們吃三鐘了作別。”三個來到酒店裡；宋江上首坐了，武松倚了梢棒，下席坐了，宋清橫頭坐定。便叫酒保打酒來，且買些盤饌果品菜蔬之類，都搬來擺在桌子上。三個人飲了幾杯，看看紅日平西，武松便道：“天色將晚，哥哥不棄武二時，就此受武二四拜，拜為義兄。”宋江大喜。武松納頭拜了四拜。

(泰譯)宋江送了武松七八里路，有一間酒館。宋江和宋清就請武松到那兒飲酒。

原本近三百字的一段描寫，他們走了很長的路，有說不完的話，彼此依依不捨。這不但顯示了他們之間的情感，也意味著他們未來生死與共的背

景之形成。泰譯對此依依不捨之情，只用簡單平淡的兩個句子了事。

(2)(原著)武松敲着桌子叫道：“主人家，怎的不來篩酒？”酒家道：“客官要肉便添來。”武松道：“我也要酒，也再切些肉來。”酒家道：“肉便切來，添與客官吃，酒卻不添了。”武松道：“卻又作怪。”便問主人家道：“你如何不肯賣酒與我吃？”酒家道：“客官，你須見我門前招旗，上面明明寫道‘三碗不過崗’。”武松道：“怎地喚做三碗不過崗？”酒家道：“俺家的酒，雖是村酒，卻比老酒的滋味。但凡客人來我店中吃了三碗的，便醉了，過不得前面的山崗去。因此喚做‘三碗不過崗’。若是過往客人到此，只吃三碗，更不再問。”武松笑道：“原來恁地。我卻吃了三碗，如何不醉？”酒家道：“我這酒叫做‘透瓶香’，又喚做‘出門倒’。初入口時，醇釀好吃，少刻時便倒。”武松道：“休要胡說。沒地不還你錢，再篩三碗來我吃。”酒家見武松全然不動，又篩三碗。武松吃道：“端的好酒！主人家，我吃一碗，還你一碗錢，只顧篩來。”酒家道：“客官休只管要飲，這酒端得要醉倒人，沒藥醫。”武松道：“休得胡鳥說！便是你使蒙汗藥在裡面，我也有鼻子。”店家被他發話不過，一連又篩了三碗。武松道：“肉便再把二斤來吃。”酒家又切了二斤熟牛肉，再篩了三碗酒。武松吃得口滑，只顧要吃，去身邊取出些碎銀子，叫道：“主人家，你且來看我銀子，還你酒肉錢夠麼？”酒家看了道：“有餘，還有些貼錢與你。”武松道：“不要你貼錢，只將酒來篩。”酒家道：“客官，你要吃酒時，還有五六碗酒哩，只怕你吃不的了。”武松道：“就有五六碗多時，你盡數篩將來。”酒家道：“你這條長漢，倘或醉倒了時，怎扶的你住？武松答道：“要你扶不算好漢。”酒家那裡肯將酒來篩。武松魚躁道：

“我又不白吃你的，休要引老爹性發，通教你屋裡粉碎：把你這鳥店子倒轉來！”酒家道：“這廝醉了，休惹他。”再篩了六碗酒與武松吃了，前後共吃了十五碗。綽了梢棒，立起身來道：“我卻又不曾醉。”走出門前來，笑道：“卻不說‘三碗不過崗！’”手提梢棒便走。

（泰譯文）武松喝了三碗，酒家怕他酒醉就不再來添酒。武松就敲着桌子要酒。酒家道：“門上貼着字說誰喝這兒的酒至三碗，就會醉倒不能走路。我怕您醉了，所以不再來添酒，如要別的，什麼都有。”武松道：“我沒醉，請把酒和別的拿上桌來。”酒家又添酒几碗，武松喝酒沒醉，再要酒，酒家不肯賣給他。武松道：“我沒錢還你嗎？”酒家無可奈何再添酒，一共十八碗。武松道：“你的酒雖兇，但我卻不醉”，還了錢後走出酒家。

這段泰譯濃縮，算是比較能自圓其說，也即是比較好的一段。但由此可以想見，泰譯本中的武松當然遠不及原著武松的英武和爽直氣概。

（3）（原著）王婆哈哈的笑起來道：“老身不瞞大官人說，我家賣茶，叫做鬼打更。三年前六月初三下雪的那一日，賣了一個泡茶，直到如今不發市，專一靠些雜趁養口。”西門慶道：“怎地叫做雜趁？”王婆笑道：“老身為頭是做媒，又會做牙婆，也會抱腰，也會收小的，也會說風情，也會做馬泊六。”

（泰譯）王婆說：“我賣茶一年多，所賺不夠養身，我就靠當媒婆生活，不然早就死了。”

原文描寫王婆說這說那，表面上亂扯一通，實際上他在兜圈子說話，道出他會做“馬泊六”以使西門慶明白他的意思。泰譯直道出他就是做媒為

生。

從文學語言來審視，原著中的王婆能言善道，精靈狡猾；譯文則把話說得直統統的，沒有轉寰變化，頗嫌粗糙乏味。

(4)(原著)那婦人卻趑將歸來，到樓上看武大時，一絲沒兩氣，看看待死。那婦人坐在床邊假哭，武大道：“你做什麼來哭？”那婦人拭着眼淚說道：“我的一時間不是了，吃那廝局騙了。誰想卻踢了你這腳。我問得一處好藥，我要去贖來醫你；又怕你疑忌了，不敢去取。”武大道：“你救得我活，無事了，一筆都勾，並不記憶，武二家來亦不提。快去贖藥來救我則個。”那婦人拿了些銅錢，徑來王婆家里坐地，卻叫王婆去贖了藥來。把到樓上，教武大看了，說道：“這貼心疼藥，太醫叫你半夜裡吃。吃了倒頭把一兩床被發些汗，明日便起來。”武大道；“卻是好也！生受大嫂，今夜醒睡些個，半夜裡調來我吃。”那婦人道：“你自放心睡，我自伏侍你。”

看看天色黑了，那婦人在房裡點上碗燈，下面先燒了一大鍋湯，拿了一片抹布，煮在湯裡。聽那更鼓時，卻好正打三更。那婦人先把毒藥傾在盞子裡，卻滔一碗白湯，把到樓上，叫聲：“大哥，藥在那裡？”武大道：“在我蓆子底下枕頭邊，你快調來與我吃。”那婦人揭起蓆子，將那藥抖在盞子裡，把那藥貼安了，將白湯沖在盞內，把頭上銀牌兒只一攪，調得勻了；左手扶起武大，右手把藥便灌。武大呷了一口，說道：“大嫂，這藥好難吃！”那婦人道：“只要他醫治得病，管什麼難吃。”武大再呷第二口時，被這婆娘就勢只一灌，一盞藥都灌下喉嚨去了。那婦人便放倒武大，慌忙跳下床來。武大哎了一聲，說道：“大嫂，吃下這藥去，肚裡倒疼起來。苦呀，苦呀！倒當得不得

了！”這婦人便去腳後扯過兩床被來，劈臉只顧蓋。武大叫道：“我也氣悶！”那婦人道：“太醫吩咐，教我與你發些汗，便好得快。”武大再要說時，這婦人怕他掙扎，便跳上床來，騎在武大身上，把手緊緊地按住被角，那裡肯放些鬆。那武大當時哎了兩聲，喘息了一回，腸胃進斷，嗚呼哀哉，身體動不得了。

（泰譯）武大以為潘金蓮對他好，言聽計從。那知吃下了毒藥就斷氣了。

一場謀害親夫的慘案，其過程自必有殘酷的安排，甚至有令讀者髮指的狠毒描寫。原文中潘金蓮之狡詐，先以傷心痛哭騙得武大相信甚至原諒了她，然後依既定陰謀灌以毒藥，使武大慘死。譯文僅三言兩語表述這樣一樁殘酷的謀殺案，過程大簡單，更無任何描寫，可謂粗糙之極。

（5）（原著）武松自吩咐定了，便叫：“嫂嫂來待客。我去請來。”先請隔壁王婆。那婆子道：“不消生受，教都頭作謝。”武松道：“多多相擾了干娘，自有個道理。先略一杯菜酒，休得推故。”那婆子取了招兒，收拾了門戶，從後頭走過來。武松道：“嫂嫂坐主位，干娘對席。”婆子已知道西門慶回話了，放心著吃酒。兩個都心裡道：“看他怎地！”武松又請這邊下嶺開銀鋪的姚二郎姚文卿。二郎道：“小人忙些，不勞都頭生受。”武松道：“一杯淡酒，又不長久，便請到家。”那姚二郎只得隨順到來，便教去王婆肩下坐了。又去對門請兩家：一家是開紙馬鋪的趙四郎趙仲銘。四郎道：“小人買賣搬不得，不及陪奉。”武松道：“如何使得？眾高鄰都在那裡了。”不由他不來，被武松扯到家裡道：“老人家爹父一般。”便請在嫂嫂肩下坐了。又請對門那賣冷酒店的胡正卿。那人原是吏員出身，便瞧道有些尷尬，那裡肯來。被武松不管他，拖了過來，卻請去趙四郎肩下坐了。武松道：“王婆，你隔壁是誰？”

王婆道：“他家是賣滑抽兒的張公。”卻好正在屋裡，見武松入來，吃了一驚，道：“都頭沒甚話說？”武松道：“家間多擾了街坊，相請吃杯淡酒。”那老兒道：“哎呀！老子不曾有些禮數到都頭家，卻如何請老子吃酒？”武松道：“不成微敬，便請到家。”老兒吃武松拖了過來，請去姚二郎肩下坐地。

（泰譯）武松把王婆請來後，再邀了附近賣東西的姚文卿、趙仲銘、胡正卿、張公等到來。吩咐士兵擺桌子，取了酒來。武松叫王婆和潘金蓮坐在中間，其余客人坐在他身邊。

原著中武松請這幾個人來顯示出大家都有幾分害怕，但皆不敢抗拒。譯文直接道出請來的是誰，略微講了便算了事，原文中近乎恐怖的氣氛已被掃除于盡，因而一段具有殺氣的巧妙卷墨在譯文中淡然無存。

（6）（原著）武松自到單身房裡，早有十數個一般的囚徒來看武松，說道：“好漢，你新到這裡，包裹裡若有人情的書信並使用的銀兩，取在手頭，少刻差撥到來，便可送與他，若吃殺威棒時，也打得輕。若沒有人情送與他時，端的狼狽。”

（泰譯）先來的囚徒看見武松，就說這兒的差撥很兇，你準備着錢，他一來你就快給他。

原文中囚徒對武松說的話，只是把獄中情況稍加透露，譯文濃縮，直說差撥很兇，無錢便將吃苦的事未提。

3.3 不同的風俗習慣與信仰所導至的差別

任何國家之風俗習慣和信仰，都有其長時間形成的原因與背景。風俗習慣和信仰也可概括為精神風格。因此，翻譯作品就必須克服障礙，設法使用相近的詞句以溝通之，不但要使讀者明白故事內容，欣賞原著旨趣，而且要進一步無形中覺得同一著作的兩種文字非常接近，大同小異乃致十分吻合。……。

(1) (原著) 多幸！多幸！

(泰譯) 真是福分。

這句簡單的譯文，顯露着泰國人的佛教信仰，其中有“緣分”的潛含義，蓋有福者乃前生修來。這句譯文，非常適合恰當。

(2) (原著) 偶然豪傑相聚，實在難得。

(泰譯) 天神迷住心竅，使人家相逢。

這是兩種截然不同的機會，原著用“偶然”是不期而遇；泰譯本用“天遇”顯然是受到第一回“張天師祈禳瘟疫，洪太尉誤走妖魔”的影響，乃譯之為“天遇”，算是很技巧的譯法。

(3) (原著) 那婦人慣了，自先向門前來叉那帘子。也是合當有事，卻好一個人從帘子邊走過。自古道：沒巧不成話。這婦人正手裡拿叉竿不牢，失手滑將倒去，不端不正，卻好打在那人頭巾上。

(泰譯)到了時間，潘金蓮開門出來，手拿着晒衣竿將要到街邊晒。此時一個男人走來，潘金蓮拿不穩竿子，一失手，竿子掉在那人頭上。

習慣上，泰國沒有用竿叉帘的事，而竹竿只是用以晒衣。譯文因此把“叉竿”改為“晒衣竿”。

(4)(原著)這婦人情知不是，叉手深深地道個萬福，說道：“奴家一時失手，官人休怪。”那人一頭把手整頭巾 一面把腰曲著地還禮。

“叉手道萬福”和“曲腰還禮”都非泰國人的習慣，泰譯因此全付缺如。

(5)(原著)送終衣料

(泰譯)冬衣

“送終衣”也稱“老衣”，是中國的風俗習慣，泰國人沒有預先準備此衣服的習慣，譯文乃以“冬衣”出之。

(6)(原著)炊餅

(泰譯)點心

在中國的吃文化領域，用面粉做成食品的範圍頗廣，許多扁平的面粉或其它粉類做的東西皆稱之為“餅”；炊餅便是其中之一。泰國吃文化的材料和製作技巧另有優點，對“炊餅”並無印象，乃稱之為“點心”。

3.4 數字與時間方面的差別

數字與時間雖是固定數量與時計，但在不同的國家也各有其習慣之互異，因此而發生差別。

(1)(原著) 于巳、午、未三個時辰過崗，其餘寅、卯、申、酉、戌、亥六個時辰，不許過崗。

(泰譯) 中午可過崗，除了中午不能過崗。

中國歷來以十二個時辰來分別稱，一天晝夜的時間，泰國不用“時辰”來分別時間，故泰譯文只用一句“中午”可過崗。嚴格的說，泰譯把可過崗的時間大大的縮短了。

(2)(原著) 行了五、七里路。

(泰譯) 行了七八里路。

中國人在習慣上喜歡把不很確定的數目以“奇數”出之，例如三、五人，五、七里之類。泰國人習慣上須“奇數”與“偶數”連在一起，故很自然的把五、七里路譯為七、八里路。

(3)(原著) 斷七

(泰譯) 七天

中國人在喪事中所稱之斷七，係以七天為一階段，而七個階段的四十九天，一般稱為“斷七”。泰譯可能是不明白“斷七”含義，以“七天”出之。

(4)(原著)行不到五里路。

(泰譯)行到半途。

原文的意思是走不多遠，也即是遠走了不久。泰譯文來個“半途”，那麼應該是知道要走的整個里數。“不久”與“不遠”意思相似，但“半途”卻嫌武斷了些。

3.5 用名詞和代詞的差別

泰譯文翻譯“名詞”時，常用音譯，不習慣用心思翻譯出原文的真實意義。由於泰譯所用的係福建口音的“音釋”，碰上《水滸傳》原文常用不同的“代詞”代表不同人的身份，泰譯文未加分辨，因此出錯。例如：

(1)(原著)小人

(泰譯)我

“小人”在中國語言中有兩種意思，一是“君子”的反面，表示其人不善；一是說話者地位低，對所尊敬的或地位高的人之自稱。有些情形下非如此稱不可，而平輩中也有在自謙的情形下用之。武松對宋江很尊敬，故自稱“小人”這適宜表現他江湖義氣的性格。泰譯文來一個直接了當的“我”，在精神上很不適宜。

(2)(原著)武二郎

(泰譯)武二郎就是武松。

泰譯文開始時就叫武松，當原文換了口氣稱“武二郎”時，譯文便加上解釋，口氣上有點不倫不類。實在不必解釋，讀者自會知道所指為誰。

(3)(原著)及時雨

(泰譯)及時雨(福建口音的譯音)

與“武二郎就是武松”這種很不必要的解釋迥然不同，整部《宋江》未對“及時雨”的意思有所提及。

(4)(原著)都頭

(泰譯)軍師

都頭是武員的稱呼，有管很多兵卒的，也有只帶幾個兵卒的。泰譯為“軍師”完全錯了。軍師一般是懂得用兵的文官，有時則是罵為人出壞主意者的諷刺稱呼。泰譯者可能因武松手下有兵，便稱之為“軍師”。

(5)(原著)景陽崗、獅子橋

(泰譯)景陽崗地區、獅子橋橋

泰譯除了以福建音譯名稱之外，還在名稱後再加上“地區”和“橋”俾讀者明白。“獅子橋橋”與中國人稱泰國的“湄南昭丕耶”為“湄南河”，有異曲同功之妙。

(6)(原著)雪梨

(泰譯)好的水果

雪梨是產於冬天的梨種，泰國沒有冬天，更想像不到或當時還不知道有雪梨，而憑想像稱文為是一種“好的水果”。

(7)(原著)母夜叉

(泰譯)母夜叉

泰譯以音譯“母夜叉”，而且是福建音，讀者一定不知道它含有什麼意思，當然更不能想像是個什麼面貌，有什麼樣的“德行”。

3.6 詞語差別

每種語言都有其不同的詞語，翻譯者為了使讀者明白，一般總是力求應用自己語言適當的詞語。《水滸傳》中多有“說話人”的詞語，譯者根本無從駕御原著中的“局外人”詞語，只好完全放棄，省略了事。

(1)(原著)話休絮絮，話分兩頭，說話的，說時遲那時快，且聽下回分解。

這些都是“說話人”的話，意在連接或轉寰故事變化，使之有“一氣呵成”的氣氛，同時也令聽眾更加覺得有趣。泰譯以傳達故事主要內容為要旨，不傳述“說話人”的表現手法，致使泰譯本讀者失去不少趣味，也減少若干緊張。

(2)(原著)我的老婆又不偷漢子，我如何是鴨？

“鴨”是罵人的話，指妻子有外遇的人，譯者因不明白“鴨”與老婆偷漢子有什麼聯繫，就全段放棄不譯。

(3)(原著)常言道：表壯不如里壯。

(泰譯)家里平安，外人也不能來欺負。

譯者不知道這句成語，因而把“表”譯為外人，而把“里”譯成家里。實則這句話指的是內心覺得沒做錯才最主要，嘴講什麼都無關緊要。

(4)(原著)自古道：駿馬卻駙痴漢走，美妻常伴拙夫眠。月下老偏生要是這般配合。

(泰譯)這就按福分匹配成夫妻。

泰語缺少這類近乎成語的老話，便把大概的意思以“福分”來做成雙配對的結論。此句也還不算離譜。

3.7 泰語文解釋原本

泰譯本照故事直譯，有時對原著中的彎轉或暗示難以處理，翻譯出來怕讀者不明白，不譯又往往在敘述故事時接不上氣，因此憑想像加上解釋。例如：

(1)(原著)過了數日，宋江將出些銀兩來與武松做衣裳。

(泰譯)過了數日，宋江見武松穿舊衣，就拿十兩銀子來與武松做衣裳。

泰譯文為宋江給錢武松之舉加上“武松穿舊衣”的理由。實則宋江意在關懷，因柴進對武松不太滿意，少來看他，這段原文主要是表現宋江的細緻。

(2) (原著) 三碗不過崗

(泰譯) 這兒的酒誰飲至三碗就不能行走。

泰譯文為使讀者明白，直接解釋，避過了“三碗不過崗”翻譯上的難關。

(3) (原著) 小人也自來不曾到東京，就那里觀看光景一遭。

(泰譯) 東京京都，我也欲去那兒觀看光景一遭。

因東京是宋朝的京都，泰譯文就在東京之後加上京都兩字，以使讀者明白當時的東京就是京都。

(4) (原著) 西門慶慢慢地吃了，盞托放在桌子上，西門慶道：“王千娘，你這梅湯做得好，有多少在屋裡？”王婆笑道：“老身做了一世媒，那討一個在屋裡？”西門慶道：“我問你梅湯，你卻說做媒，差了多少！”

(泰譯) 西門慶喝了梅湯，質做得好，因問屋里還有梅嗎？“梅”的音與“媒”一樣，王婆耳朵聾，把西門慶的話當成是這屋里有沒有媒人。

泰語中缺“梅”與“媒”同音而不同意的字眼，因此便必須有所解說。此處把王婆說成耳朵聾，直接把西門慶的暗示說將出來，既恰到好處，也天衣無縫。

(5) (原著) 何九叔上上下下看了那婆娘的模樣，口裡暗暗地道：“我從來只聽的說武大娘子，不曾認得他，原來武大卻討著這個老婆！西門慶這兩銀子有些來歷。”

(泰譯)何九叔見潘金蓮身材漂亮，又想到武大醜，她不會愛他。很可能與西門慶偷情，以致計殺武大。

何九叔因見了武大的死態，西門慶又送十兩銀子，因此覺得不妙，但未揭開謎底。泰譯文為迎合讀者的興趣，把謎底說將出來。原著筆墨可堪玩味，譯文語句直接了當。

(6)(原著)卻說武松自從領了知縣言語，監送車仗到東京親不致處，投下了來書，交割了箱籠，街上閑行了幾日，討了回書，領一行人取路回陽谷縣來。

(泰譯)武松自從領了知縣言語，監送車仗到東京親不致處，投下了來書，交割了箱籠，街上閑行了四五日。武松因想念他的哥哥，便去告說我要告辭了。知縣的親戚亦寫了回書。……。

當武松在東京辦事時，武大就已經被毒死了。泰譯文因此加上武松的預感，將之寫成武松想念哥哥。實際上武松留在東京是為了等回信——“討了回書”。

(7)(原著)那婦人心裡暗喜，便去裡面托出一旋渾色酒來。

(泰譯)那好進去里面把毒藥放在酒里，托出三碗酒來。

因原本係從“說話”發展而來，有時為了使聽眾注意聽故事，便不直接講有什麼事情發生。而泰譯文的手法是給讀者看故事，直接了當地說是毒藥。

(8)(原著)只見莊里走出一個人來。

(泰譯)宋江在那家里聽到吵鬧，就走出來看。

原本此時尚未告訴讀者走出來的是誰，泰譯文直接道出其人乃是宋江。讀者因此知道了故事可能的發展。

4. 結束語

從以上的比較，可概見原著與譯本的差別，主要在於語言的限制和不同的風俗習慣、信仰及表現手法。《水滸傳》的組成原料係來自一群特殊的歷史人物和故事，加上說話人的藝術創造，再加以文字的精煉打磨，在在顯得生氣勃勃，緊張動人而趣味橫生。泰譯首先因對中文的不熟悉，再經中間的傳遞，而其翻譯的主旨只在於它是一本故事小說，又因為翻譯上的許多困難，因此只好不分章回，棄掉說話人的旁白。此是基本的差別。

從比較之後，可以清楚的看到，原著的整個內容比較詳細，境界比較高，可堪玩味的描寫與技巧非常豐富。泰譯文並不重視原著中的必要細節，未領略到原著的精神價值，因此只好一再的濃縮內容，連帶因加以解釋致在許多精彩處失去了原意。

更重要的是，《水滸傳》在描寫人物的態度、精神人格、個性和語言方面都有不同的特點，泰譯文輕忽了這些優點，致使譯本顯得蒼白和欠缺可堪玩味的文學長處。

如未能譯出的人物的細節：

武松的性格，在原文中是直爽、威武，脾氣暴躁。在最重要的關鍵時刻——“三碗不過崗”時，酒家因不肯再添酒，使得武松敲桌子，出口大罵，把袋中銀子亮出。其結果是酒家懾於武松之威勉強破例，武松喝了十八碗；十八碗是三碗的六倍，其供酒過程是一段很精彩的描寫，也是顯露武松威武和暴躁的機會。

潘金蓮的特性，因出身關係，她水性楊花，淫蕩而不知羞恥。原本在潘金蓮勾引武松、與西門慶通姦以及謀殺武大這些部份，寫得非常細膩的寫作手法；潘金蓮因此成了“淫婦”的典型人物。

未能譯出的風俗習慣與信仰：

中國社會中，人與人的相處關係，有很多特殊的聯繫，比說忠、孝、節、義；男人好友之間有“金蘭結義”（結拜）。一般來往中的謙虛談話有“在下”、“小人”、“小弟”之類；禮節方面有“哈腰”（腰曲）、“道萬福”、“下拜”等動作。泰國因沒有這些習慣和禮節，因此沒有譯出。

“送終衣”、“又帘子”、“斷七”這些詞句，泰譯把它完全改變；有些時候是以“相當然”的態度出之，改變了原意。但譯文中有一種常見的來自佛教信仰的語意，諸如“福分”一類的句子，非常適宜，能配合情節發展。

泰譯文中避開了說話文體：

泰譯本由於僅致力於小說故事的直敘，把足以增添氣氛的“旁白”

捨棄，小說故事氣氛因此大大降低，《水滸傳》的特色因之有些消失。

泰譯文的翻譯方法：

泰譯因捨棄了說話人的許多詞句，乃至不分章回，因之面臨上氣不接下氣的實際困難，所以用“解釋”以補充之，從使讀者不致墜入五里霧中。

濃縮故事內容：

原著中很多細說情節之處，都是故事有重大變化或發展的時刻。實在說不宜濃縮。泰譯本沒有事先作全盤考慮，就在這些重要段落上大刀闊斧的濃縮，是非常不智和可惜的。

結論：

泰譯本因在翻譯的當時，未經一位同時對泰、中兩種文字熟悉精通的人一手翻譯，致在細節上有所省略。惟無論如何，泰譯本的主旨系在致力把《水滸傳》的梁山泊故事翻譯過來，這項努力是成功的；它把《水滸傳》的動人故事傳達給了泰國讀者，這是有貢獻的，也是有價值的。蓋凡翻譯作品，就必然的反映出別個國家的風俗習慣與社會情況。

《宋江》譯本能在百年之前就呈獻在泰國文藝愛好者面前，其本身對泰中文化的交流已做出不凡的貢獻，再就“比較文學”領域講，泰譯本也應是開路的先導！它對泰、中文學有興趣的莘莘學子，有很大的鼓舞作用。

ประวัติผู้วิจัย

นางสาวอารยา พนมไพรัตน์ เกิดวันที่ 13 กันยายน พ.ศ. 2517 ที่จังหวัด กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาปริญญาตรีอักษรศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ 2 สาขาวิชาภาษาจีน คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2539 และเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรอักษรศาสตรมหาบัณฑิต ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อ พ.ศ. 2540 ปัจจุบันทำงานอยู่ที่ธนาคารกสิกรไทย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย